National Library
Bibliothèque Nationale
1982
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa, Ont.
K1A ON4

B103/C/23/1

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

Nr. 27 (1688) 1982 | NELJAPÄEVAL, 8. JUULIL — THURSDAY, JULY 8 | XXXIII aastakäik

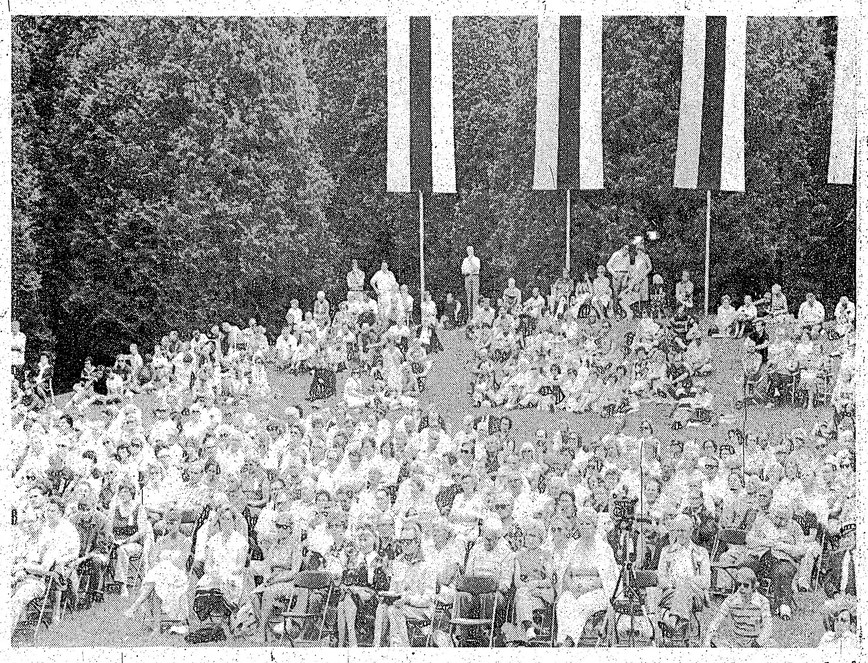

Umbes 2000 oli kogunenud laupäeval Seedriorule Suveharjapeole kus süüdati Võidutuli ja õhtul esitati näidend. Pildil osa publikut. Foto — S. Preem

2000 SEEDRIORU SUVIHARJAPEOL

2000 inimest trotsisid ilmatarkade ennustatud äikest ja tormi ning kogunesid Seedrioru „suviharjale". Paar vihmapisarat õhtusel vabaõhuetendusel ei seganud kedagi, nagu seda ei suutnud teha ka mõned hilinenud säsekesed, kes publiku asemel rohkem rambivalgust eelistasid.

„Suvihari" algas traditsiooniliselt kontsertaktusega kell 5 p.l., mille sisustamisel lõviosa lasus Toronto Eesti Meeskooril.

Avasõnas Seedrioru juhatuse liige August Jurs meenutas, et juba üle veerand sajandi on eestlased igal suvel kogunenud Seedriorule, et kinnitada oma võitlusvaimu meie kodumaa kommunistlike orjastajate vastu. Avasõna lõppes Kanada hümniga Toronto Eesti Meeskoori poolt, millele järgnes vahetult viimaste aastate traditsiooniline Võidutule süütamine.

Võidutule tõrvik toodi kohale kõrgel lehviva eesti lipu juurest Torontost ja Hamiltoni Eesti Võitlejate ühingute ühise auvalve poolt Adar Voode komando all. Ettenähtud igaaastane võidutule süütaja, Eesti Vabariigi esindaja, aupeakonsul Ilmar Heinsoo, viibis ametiülesandeil Ottawas, USA peakonsuli 4. juuli vastuvõtu banketil. Tema ülesandeid täitis Seedrioru juhatuse abiesimees Härnald Toomsalu, andes üle aupeakonsuli parimad tervitused ja soovid pidustuste heaks kordaminekuks.

Lühikese vaimuliku talituse pidas õpetaja Tõnis Nõmmik Taaveti 90. salmi alusel, kes palus Jumalalt usu kõrval ka tarka südant. Selle õigesti mõtestatud palve tulemusena sai Taavetist Iisraeli kõikide aegade suurim kuningas. Kui ka meie oskame õigesti paluda ja oma palvesõnu tegudes täita, siis ei unusta Jumal ka eesti rahvast.

Vaimuliku talituse lõpul laulis TEM F. Brenneri „Taevas ja maa".

Eesti vabaduse eest langenute mälestussõnad lausus August Jurs, mille järel Katrin Tali, kes toimis ka teadustajana sujuvalt eesti ja inglise keeles, deklameeris Marie Underi „Mälestuse ja tõotuse". TEM laulis R. Topmani „Requiemi" ning Seedrioru noored asetasid pärja ausamba ette.

AKTUSEKÕNE

Aktusekõne pidas Esto '84 esimees Toomas Metsala, alustades Ameerika avastamisega Columbuse poolt 1492. a. See kuulus kapten aga ei teadnud, kuhu ta läks, kuhu ta jõudis või kus ta lõpuks oli käinud. Meie peame aga teadma täpselt, mis on meie ühiskonna siht ja ülesanne, kus kolmeks põhialuseks oleksid: olukordade õige hindamine, sihtide seadmine ning eesmärkide suunas tegutsemine.

Olukordade hindamises teeme tihtipeale teadlikke vigu, näiteks kiites kõiki oma üritusi, ka viletsaid, kui need on vaid sini-must-valge lipu all. Kuid ka selle lipu taustal peame hindama reaalselt positiivseid ja negatiivseid tegusid ja otsuseid. Näitena võime liigitada positiivsete tegude hulka Kotkajärve hiljutist uudismaa ostu, samuti Seedrioru ja Udora maa-alade ja lastekodude muretsemist ja nende eest hoolitsemist, meie emakeelseid koole, meie suuri kultuuriüritusi ja palju teisi. Ka välispoliitiiliselt hindame tihtipeale olukordi valesti ja elame soovunelmais. Sama on teinud ka paljude riikide valitsejad, neist hiliseima näitena Argentiina president Falklandi saare ründamisel.

Eestlased, tuntud individualistidena, jõuavad tihtipeale eriarvamustele. Püüdkem aga hinnata realistlikult nii sõpru kui ka vaenlasi. Olukorrad muutuvad praeguses poliitilises maailmas väga kiiresti. Sellele vastavalt peame muutma ka oma taktikat.

Tuleviku sihtide seadmisel on meie suurimaks ideaaliks Eesti vabaduse taastamine. Selleks püstitame uusi sihte ja ajakohastame oma taktikat. Vabaduse ideaal on ülima tähtsusega kui tahame olla inimesed ja mitte orjad. Kui Ameerikas nuriseti, et eestlased oma väikese arvu juures avaldavad avalikule arvamusele liiga suurt mõju — siis on see meile suureks kiituseks.

Eesmärgile jõudmiseks vajame tegusid, selleks peame kõik kaasa lööma igaüks oma huvialal. Kui tahame elada ja soovime, et ka meie järglased elaksid, siis peame ise käed külge panema.

Kasvatame oma noori tegutsema eesti organisatsioonidesse. See pole mitte ainult töö, see on ka rõõm. 1984. a. juulikuus tulevad tuhanded eestlased üle kogu maailma kokku Esto '84 pidustusiks, kuid Esto '84 töö ja tegevus ei toimu ainult tol nädalal. See töö on juba alanud ja selles võib igaüks juba nüüd oma panuse anda. Kõige suuremaks toimkonnaks Esto '84 ürituste läbiviimisel on noorte toimkond. Seda nädalast rõõmu ei saa osta raha eest ja seda ei oska valmistada ka paljud teised rahvad. Lööme kõik kaasa ja ütleme maailmale, et „Eesti elab!".

KONTSERT

Aktusekõnele järgnes lühikontsert TEM poolt nende andeka koorijuhi Charles Kipper'i juhatusel. Koor laulis 5 laulu: M. Härma „Meeste laul", S. Purre „Ma näen", T. Vettiku „Hämarik ja koit", T. Kuula „Nuiameeste marss" ja J. Sibeliuse „Finlandia". Lisapalana laulis koor K. Türnpu „Mu armas isamaa".

Kõik koori ettekanded võeti publiku poolt väga soojalt vastu, mis väljendus teenitult tugeva aplausi näol. Koori häälterühmad on meeldivas tasakaalus, diktsioon on hea ja akordid kõlavad puhtalt. TEM on praegu kahtlematult heas vormis ja väljendusvõimeline.

(Järg. lk. 3)

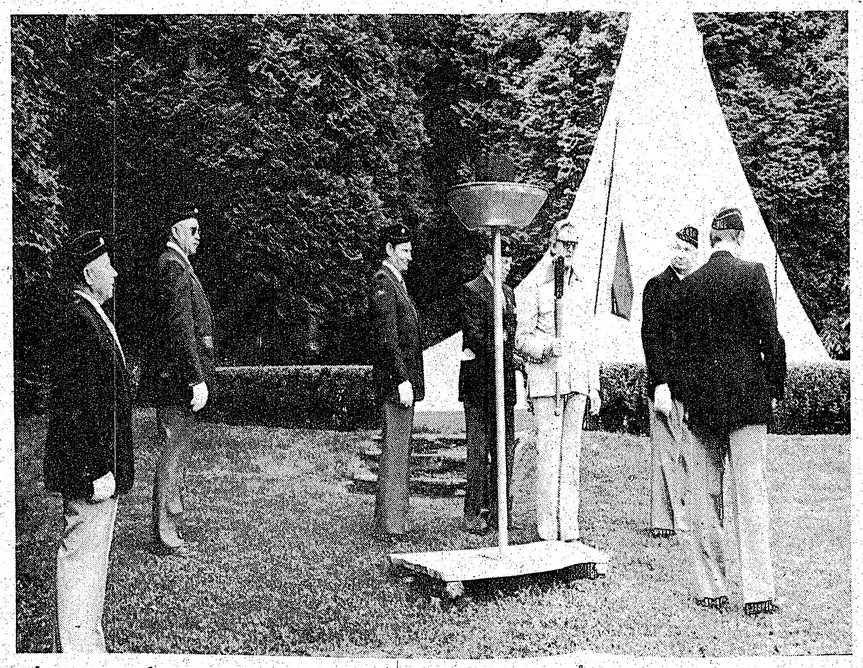

Sihtasutus Seedrioru juhatuse esimees Härnald Toomsalu Võidutule süütamisel koos Eesti Võitlejate Ühingute auvalvega. Foto — S. Preem

USA saadab meresõdurid Liibanoni?

Washington kaalub sõdurite üksuse saatmist Liibanoni, et aidata lõpetada juba teist kuud kestvat sõda. Lääne-Beirutis on Iisraeli vägede poolt sisse piiratud 6000 PLO sõdalast ja 500 000 tsiviilelanikku, kel puudub toit, vesi, elekter jne.

Iisraeli raadio teatas üksikasjalikumalt, et USA-l on kava saata Lääne-Beiruti 1600 meresõdurit, kes valvaks PLO evakueerimise järgi.

Hüpoteegi-intress võib langeda kuni 6 protsenti

OTTAWA — Hüpoteegi-intress võib langeda kuni 6% kui rakendatakse riigieelarves ette nähtud kava anda maksusoodustus neile, kes oma raha investeerivad hüpoteeklaenude jaoks moodustatavasse erifondi. Sinna paigutatud rahalt võtab riik tulumaksu ainult intressilt, mis ületab inflatsioonprotsendi. Näiteks isik, kelle aastatulu on nii suur, et maksab 50% tulumaksu, saab investeerida tavaliselt 100 000 dol. 18 protsendiga. Kuna ta intressilt aga maksab 50% tulumaksu, siis tegelikult saab ta oma rahalt intressi 9 protsenti. Uue kava kohaselt ta saaks maksuvaba intressi praeguse inflatsioonprotsendi alusel 11,5%.

Hüpoteegifondi loomine on praegu erikomisjoni arutada, kuid seda peetakse üheks büdzheti positiivsemaks osaks, mis aitab lahendada kriisi ehitustööstuses.

Nova Scotia piirab palgakõrgenduse

Nova Scotia on esimene Kanada provints, kes piirab oma teenistujate palgakõrgenduse vastavalt keskvalitsuse soovitusele. 3500 riigiteenijat, kes ei kuulu ametiühingutesse, saavad palgalisa sel aastal 6% ja tuleval 5%. Quebeci provintsis vähendatakse riigiteenijate palka ja pensione 1983. a. esimese kolme kuu eest 18,85 % ja Ontario kõrgematel riigiametnikel piirati möödunud kuul 1982. a. palgatõus 6 protsendiga. Newfoundlandis kõrgemad riigiametnikud saavad palgalisa 5% ja Alberta ei kavatse tõsta riigiteenijate palkasid üle 10%. Sama kehtib ka Briti Columbias mõnede eranditega.

Ontarios on kaalumisel mitmed abinõud inflatsiooni vastu võitlemiseks ja kõne all on olnud palgatõusude piiramised mitmes sektoris.

PIIRAMISRÕNGAS BEIRUTI ÜMBER TIHENEB

Iisraeli väed tõmbavad piiramisrõngast Beiruti ümber tihedamaks, nõudes PLO tingimusteta lahkumist Liibanonist. Nädalpäevad kestnud vaherahu katkestati ja sõjaline tegevus Lääne-Beiruti vastu, kus on end kindlustanud PLO sõdalased, jätkub.

Nädala lõpul katkestati elektri- ja veevarustus linnale. Pühapäeval LRO julgeolekunõukogu üksmeelselt nõudis Beiruti varustamise taastamist. Nädala algul oodati üldrünnakuga, et anda USA-le võimalus enne läbirääkimiste teel viia PLO linnast lahkumisele. Liibanoni peaminister Cheffik Wazzan aga ütles, et ta keeldub kohtumisest USA esindajatega enne kui Iisrael avab ristteed ida ja lääne Beiruti vahel.

TULEVAHETUS

Tulevahetus Iisraeli ja PLO kahurite vahel kestab lõunapool Beiruti. Piiramisrõnga tihendamine algas kui Iisraeli valitsus lükkas tagasi USA esindaja Habibi vahendatud dokumendi PLO rahulikul teel väljaviimiseks Liibanonist. Arafat oli nõus PLO peakorteri välja viima Beirutist ja samuti kaks seal asuvat sõjalist üksust. Kuid PLO nõudis kindlustust ja rahvusvahelist abi Liibanoni sõjaväele Lääne-Beiruti ülevõtmisel. USA vahendatud ettepanek lubas PLO poliitilisel juhtimisel jääda tegutsema Liibanoni, mis Iisraelile ei ole vastuvõetav.

PROTESTID

Samal ajal kui valitsus otsustab Beiruti saatust, kasvab sõjavastane meeleolu Iisraelis. Peamiselt vasakpoolse opositsiooni poolt organiseerituna toimuvad protestimeeleavaldused. Ka Toronto juutide hulgast on korduvalt avalikult protesteerinud väike grupp.

Invasioon Liibanoni, kus sõjalise tegevuse tagajärjel surma on saanud tuhanded tsiviilisikud, on maailma avaliku arvamise pööranud Iisraeli vastu. Ka USA, kes ainukesena LRO täiskogus hääletas Iisraeli hukkamõistva resolutsiooni vastu, on sunnitud muutuvate meeleoludega arvestama. Asja senaator Barry Goldwater ütles, et Iisraelil ei olnud õigust invasiooniks võõrasse riiki ja USA-l ei ole õigust seda toetada.

„Columbia" tagasi — uus stardiks valmis

Maalmaruumilennuk „Columbia" maandus ettenähtud ajal viperusteta ja uus „süstik" on juba stardivalmis. President Ronald Reagan ütles maandumist vaatama tulnud tohutusuurele rahvahulgale, et USA korduvalt kasutatavad maalmaruumilennukid on osutunud otstarbekohaseks. Paljude pettumuseks ta ei nimetanud aga midagi USA püsiva lennujaama loomisest maalmaruumis.

Taanlaste rõhuja sai vabaks

STOKHOLM (EPL) — Duisburgi kohtuvõimud otsustasid, et omaaegse Hitleri volinik Taanis, 78-aastase Werner Besti vastu ei toimu sõjaroima-protsessi.

Öeldakse, et Best on liiga vana ja haige ning kannatab mälukaotuse all niivõrd suurel määral, et kohtuprotsess oleks mõttetu. Best mõisteti 1948 Taanis surma, otsus muudeti 12 aastaks vangi, millest ta istus ära ühe aasta. Seepeale saadeti Best Lääne-Saksamaale tagasi.

Peale sõjaroimade sooritamist Taanis süüdistatakse Besti tuhandete inimeste mõrvade eest vastutavaks ka natsistide poolt okupeeritud idaaladel.

Seksi ja droogide skandaal Washingtonis

WASHINGTON — On andmeid, et Washingtoni vapustanud seksi ja droogide skandaal on seotud KGB-ga. Mõned rahvasaadikud ja üks senaator sundisid Kongressi alaealisi käskjalgu seksuaalvahekordadesse ja andsid neile uimastusaineid. Saadikutekojas töötab 70 käskjalga ja 30 Senatis. Nad saavad palka $700 kuus.

Pärast seda kui üks endine käskjalg andis andmeid politseile, algasid juurdlused. Homoseksuaalsed rahvasaadikud korraldasid orgijaid ja kasutasid noori poisse. KGB aitas kaasa olengute korraldamisele, et saada rahvasaadikuid väljapressimisega oma mõju alla.

Ühe käskjalana töötab ka endise presidendi Jimmy Carteri 14-aastane tütar, kelle kohta pole teateid, et ta oleks skandaaliga seotud.

KÄESOLEVA SAJANDI PIKEM KUUVARJUTUS

Ööl vastu teisipäeva oli P.-Ameerikas nähtav täielik kuuvarjutus mis kestis 1 tund 46 minutit. See oli pikem varjutus pärast 1859. aastat ja ei kordu enam sel sajandil. Torontos segas vaatlemist kerge pilvitus.

Nädalakroonika

MILJARD HIINLAST PANNAKSE KIRJA

☆ Hiinas algas rahvaloendus. Viis miljonit loendajat on teel jalgsi, jalgrataste, autode, hobuste ja kaamelitega. Üle 100 000 inimese on vaja nende poolt kogutud andmete elektroonarvutitesse „söötmiseks". Hiina rahvaarvu arvatakse olevat umbes üks miljard.

☆ Suur-Toronto piirkonnas on sel aastal röövitud juba 53 panka ja 5 trust-kompaniid. Politsei arvates käesolev võib kujuneda pangaröövide rekordaastaks, peamiselt raske majandusliku olukorra tõttu. Senini oli esikohal aasta 1980 oma 112 pangaröövig.

★ North Yorgis anti ühele tänavale kadunud Rootsi diplomaadi Raoul Wallenberg'i nimi. Wallenberg, kes päästis Teise maailmasõja ajal enam kui 20 000 juuti jäi Ungaris kadunuks 1945. a. kuid peetakse võimalikuks, et ta veel elab kusagil Vene orjalaagris.

☆ Ottawa püüab vältida valekalkulatsiooni mis juhtus eelmisel aastal riigilaenupaberite intressi määramisel ja ei kuuluta tänavu neid välja nii vara. 1981—82 a. Savings Bonds annavad rekordkõrget intressi 19,5% kuna see määrati septembrikuu algul, kui intressid old kõrged. Kui aga bondid jõudsid müügile, olid hoiuste intressid langenud ja riigilaenu paberitele jooksid tormi, kuna need maksid 2% rohkem kui sai mujalt. Käesoleval aastal bondide tingimused kuulutatakse välja alles oktoobri algul ja müük algab samal kuul.

☆ Möödunud nädalal hakkas USA-s kehtima 10 protsendiline tulumaksu vähendamine, mille kohta üks uurimus näitab, et annab kasu vaid jõukatele. Enamik perekondi maksab 1982. a. enam maksu kui 1980, kuna teised maksud on tõusnud. Tulumaksu vähendati mullu 5% ja nüüd 10%. Töötaja vilellikmelises perekonnas $175.— nädalapalgaga saab kätte nüüd ühe dollari rohkem kui varemalt, $250.— nädalapalga juures 81 c. ja $310.— nädalapalga juures $1.64. Maksimumi $13.41 saavad need kelle nädalapalk $961 või enam. Congressional Research Service andmetel tegelikult föderaalmaksu vähendamine on märgatav vaid tulu juures $40.000 aastas või enam.

☆ Jaapani autode müüjad Kanadas protesteerivad valitsuse tegevusetu taktika üle tollil, millega püütakse aeglustada importi. Vancouveri tolliametnikud töötavad täpselt eeskirjade järgi, mis näeb ette põhjaliku kontrolli. Toyota Canada Inc. ootab 4200 auto tollimist, milledest osa on olnud Vancouveris juba 22 päeva. Seal oli ootamas kokku ligi 15 000 jaapani autot. Kanada soovis, et Jaapan vähendab aastal, mis lõpeb 30. aprillil 1983, oma eksporti seniselt 172 000 autolt 146 000-le.

„MEIE ELU" — „OUR LIFE" — Estonian Weekly.
Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 — Tel. 466-0951

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum. Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773.

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas. Asut. A. Weileri algatusel 1950.

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada — Tel. 466-0951.

Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h. -5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ.
„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $34.00, 6 k. $18.00, 3 k. $13.00; USA-sse — 1 a. $37.00, 6 k. $20.00, 3 k. $14.00; Ülemeremaadesse: 1 a. $42.00, 6 k. $21.00, 3 k. $14.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $23.40, 6 k. $11.70. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $26.00, 6 k. $13.00. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $48.30, 6 k. $24.15.
Üksiknumber —.65¢.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $5.00, tekstis $4.50, kuulutuste küljel $4.25.

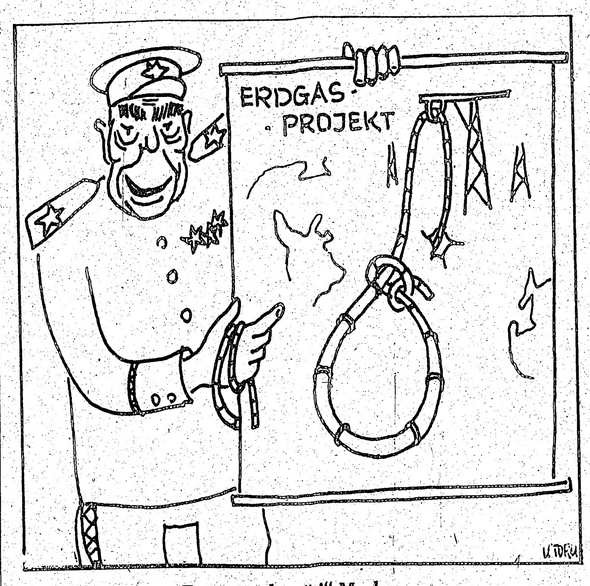

Euroopa „hea äri" Moskvaga.

IISRAEL VAJAB RAHU ROHKEM KUI SÕDA

Kas otsib Iisrael sissetungiga Liibanoni enda julgeolekut? Või otsib ta endale otsa? Iisrael on aastate jooksul vaenulike araabia maade poolt pidevalt häiritud. Iisrael on korduvalt vastanud armuta terrorining kallaletungidega. Kuid Iisrael on alati jätnud lahendamata kõige põhilisema probleemi: Palestiina küsimuse.

Iisrael tahab unustada, et Iisraeli loomisega jäeti miljonid palestiinlased kodumaata vaevlema telklinnadesse ja lõpuks otsima peavarju naabermaades teiste araablaste armust. Nii on tekkinud terrororganisatsioonid ja nende juht Arafat, kes meeleheites otsivad tähelepanu oma nõudmistele ükskõik milliste vahenditega.

N.n. Camp David'i leppega otsis USA president Carter lahendust Iisraeli—Egiptuse vahekorrale, millega lõpuks Iisrael taganes Siinaist ja andis Egiptusele tagasi lahingutes vallutatud alad. Kuid tänaseni on lahendamata Palestiina küsimus ja selles piiidleb Iisrael toimida oma diktaadi järgi.

Liibanoni imbunud PLO löögiüksused on hoidnud oma nõudmistel tähelepanu kahurtulega juutide asulaile n.n. lääne kõrgendikul. See on terror ja terroristidega ei soovi Iisrael otseselt tegeleda, välja arvatud relvajõud. Nii panigi Iisrael oma „tulevärgi" liikuma Liibanoni territooriumile, et likvideeriga PLO jõude. See tulevärk on hirmus, hävitav ja barbaarne: õhust, maalt ja merelt.

Selleks, et likvideerida PLO relvastatud jõuke, hävitatakse Liibanonis ilma valikuta linnu, asulaid ja elanikke, mehi, naisi ja lapsi. Purustatakse elamud, teed ja lennuväljad. See ei ole selekteeritud kallaletung PLO koondistele, vaid surevad kõik, kes pommitule alla satuvad. Kunagine ilus Liibanon on varemete hunnik, kust varisenud seinte all tuhanded laibad. See ei ole sõda, nagu Inglismaa pidas Falklandil, vaid see on Soodom ja Komorra, see on hävitus silm silma ja hammas hamba vastu, küll alanud kuid ei kunagi lõppev.

Iisraeli endakindlus tugineb kõige moodsamal relvajõul, piiramata krediitidel ja teiste riikide tagatisel kaitsta Iisraeli olemasolu. Kuid Iisrael täna ei mõtle homsele, mil krediidid võivad lõppeda, moodsad relvad ei voola enam juurde ja eksistentslikke garantiisid ei saa enam pikendada. Mil araabia maad ümber Iisraeli võivad majanduslikult ja strateegiliselt muutuda olulisemaks, kui sõjakas Iisrael. Sest Lähis-Ida piirkonna lahendus ei peitu ainult Iisraelis, vaid seda tuleb näha kogu riikide kompleksis. Siis võib juhtuda, et Iisraeli hingetõmbed on kinni.

Juudi rahva kaugem ajalugu räägib selget keelt, kuidas nad kaotasid oma kodumaa Lähis-Idas. Keegi ei tahaks näha, et juudid uuesti kaotavad oma taastatud siinmaa. See on nelle paras ja armastatud koht. Kuid peavad ka ise midagi tegema, et nad muutuvad vastuvõetavaiks keset araabia maailma.

Selleks peavad nad lahendama Palestiina küsimuse, jõudma kokkuleppele oma naabritega ja muutuma sõjakast rahvast rahuarmastavaks rahvaks. Nad peavad arusaamisele jõudma, et Iisraeli rahvas ei ole valitud rahvas vaid täpselt samasugused inimesed, kelle naabruses nad peavad elama.

V.

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
Tel. (416) 466-1951
466-1302

MEIE ÄRIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS
VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks.
Samuti käsitöö kinkeesemeid —
KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja PUUNIKERDUSE alal.
Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 600, 55 University Ave., Toronto, Ontario, M5J 2H7
Tel. 862-7115

TORONTO EESTI ÜHISPANK
938 Broadview Ave., Toronto, Ontario M4K 2R6
465-4650, 465-4659
Ühenduses on jõud — ODAVAD LAENUD KAASMAALASTELE
Praegu kehtivad intressimäärad
PERSONAALLAENUD 20%
HÜPOTEEKLAENUD 18.75%
Laenud on laenuvõtja surma puhul kindlustatud kuni $30,000 ulatuses ja jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud kuni $10,000 ulatuses vastavalt kindlustuse tingimustele.

MOSKVA PÜÜAB LÄÄNE-EUROOPAT MÕJUTADA GAASIKRAANIGA

USA ja Lääne-Saksamaa vahel on terav konflikt kaubavahetuse pärast. Teatavasti Saksamaa on üles ehitanud suure kaubavahetuse Venemaaga ja ei taha sellest mingil tingimusel loobuda, selle peale vaatamata, et see on hädaohtlik nii Saksamaale endale kui ka ülejäänud Lääne-Euroopale.

Selles suures Saksa—Vene kaubavahetuses on tähtis osa Siberi maagaasil ja selle Euroopa südamikku toomiseks gaasijuhtme ehitamine. Lääne-Saksamaa majandusminister parun Otto von Lamsdorf on ehitatava gaasijuhtme pooldaja. Ühtlasi ka Ameerika süüdistaja selle kõrgete laenuprotsentide pärast, mis tekitavat Lääne-Saksamaal suurt tööpuudust ja inflatsiooni. Ka kaubavahetus Venemaaga moodustavat ainult 1,9% Saksamaa kogu väliskaubandusest. Aga Jaapanile, USA kaubandussuhete partnerile, need kõrged laenuprotsendid ei mõju kahjustavalt!

Huvitav on märkida, kuidas USA saadik Lääne-Saksamaal majandusekspert Arthur F. Burns, iseloomustab Saksa majandusjuhte ja pankureid Venemaale ja ta satelliitidele antud suurte laenude pärast: „Nad käituvad nagu lollid."

USA KEELUSTAS

Saksamaa majandusminister parun Lamsdorf võtab omaks, et Siberi maagaasi mammot torustiku ehitamine Siberist kuni Tshehhoslovakkia piirini, kus see ühendatakse Saksamaa „Ruhrgas A.G." juhtmega, on praegu peatatud selle pärast, et Ameerika valitsus on keeldunud luba andmast General Electric'u kompressorite kasutamiseks, mis on patenteeritud. Lamsdorf'i järgi selle mammot gaasijuhtme ehitamine olevat majanduslikult tähtis Saksamaale ja Saksamaa „A.E.G. — Telefunken'i" tööstusgrupile, kes on seotud tugevasti gaasijuhtme ehitamisega. See aitaks välja majanduslikus kitsikuses oleva firma, mis on kaotanud 1981 aastal 275 miljonit dollarit. Sellepärast Saksamaa ei tahtvat mingil tingimusel loobuda Siberi gaasijuhtme ehitamisest, mille pealt ehituskulude katteks venelased saaksid Saksamaalt, Prantsusmaalt ja teistelt riikidelt ca. 9 miljardit dollarit, mis läheks Vene sõjalise võimsuse tõstmiseks ja aitaks Venemaa välja Lääne valuuta puudusest.

„Ruhrgas A.G." esimees Klaus Liesen teatas, et „N. Liit olevat seotud õige väikese riisikoga gaasi ostmisel rahvusvahelise standardi järgi". Moskva teatel see Siberi mammotgaasijuhe ehitatavat sellele vaatamata, kas USA valitsus lubavat või ei luba kasutada General Electric'u kompressoreid. Eitaval korral kasutatavat teistsugust tehnoloogiat. President Reagani pressisid sakslased nende kompressorite pärast kõvasti Versailles'i konverentsil. President ütles, et alles pärast tagasijõudmist Washingtoni ta teeb nende osas lõpliku otsuse.

RASKUSI SIBERIS

Vahepeal on Moskva lasknud teatada Ruhrgas A.G.-le, et Venemaa poolt olevat kõik valmis 1984 aastal gaasi juhtimiseks Lääne-Euroopasse ja gaasitorustik ehitatavat kindlasti. Nüüd on ka Moskvast jõudnud teated välismaale, et Siberis on raskusi Urengoi gaasiväljal, kust peab 40 miljardit kuupmeetrit maagaasi saadetama läbi 2800 miilise pikkuse gaasitoru Lääne-Euroopasse. Plaanis olevat venelastel veel 1985 aastal ehitada sealt neli uut gaasijuhet Venemaa teistesse osadesse. Raskused gaasiväljal olevat tekkinud „Pravda" järgi liigse kiirustamise tõttu. Möödunud aastal olnud kavas puurida 123 puurauku, suudeti aga ainult 93, ja neist ainult 61 kasutati gaasi saamiseks. Samuti kavas oli olnud ehitada 83 miili uusi gaasijuhtmeid 33 pumbajaamaga ühendamiseks. Suudeti maha panna ainult 33 miili, mis ühendasid 16 pumbajaama. Ka oli kavas olnud 4 maagaasi töötlemise tehase ehitamine. Suudeti valmis teha 2.

TARTU RAHULEPING

Uregoi gaasiväli asub kaugel Siberis, kuhu tavalisel välismaalasel venelaste andmeid kontrollima minna on võimatu. See meenutab venelaste bluffi Eesti Vabariigi algaastatest. Nimelt Eesti ja Venemaa vahel sõlmitud Tartu Rahulepingu, Lisa III ja punkt 3.-da all seisab „Venemaa annab Eestile eesõigustatud kontsessiooni-õiguse ühe miljoni dessatiini metsaala peale Petrogradi, Pihkva, Tveri, Novgorodi, Olonetsi, Vologda ja Arhangeli kubermangudes..." See tähendas õigust raiküpse metsade ülestöötamiseks ja väljaveoks. Kui pärast rahulepingu ratifitseerimist Eesti Vabariigi vastava ala eriteadlased sõitsid Venemaale neid rahulepingus lubatud raieküpsi metsi üle vaatama, siis selgus, et neid metsi seal ei olnud. Olid ainult tohutud raiesmikud, milledelt varemail aastatel kõik raiumiskõlbulikud puud olid maha võetud.

Niipea kui venelaste valed välja tuid ja raieküpsete metsade lubamised osutusid ainult suureks bluffiks, siis taheti eesti eriteadlasi venelaste poolt vahistada ja mitte lasta tagasi Eestisse. Diplomaatilised passid päästsid ja kui nad suurte vintsutuste järele Eestisse tagasi jõudsid, siis olid õnnelikud, et eluga tagasi pääsenud... Hiljem neist metsa kontsessioonidest vaigiti täielikult. Venelased olid aga selle bluffi abil rahulepingus paremad tingimused saanud.

KA JAAPAN

Nüüd on avalikkusele teatavaks saanud ka Moskva plaan, millega ta nii Euroopa kui Aasia tööstusriike tahab oma võimu alla saada. Juba 1975. aastal on Nõukogude Vene ja Jaapani valitsuse vahel alla kirjutatud lepingule, mille põhjal Venemaa lubab Jaapanil Sahhaliini saarel puurida õli ja viia õli ja maagaas Jaapanisse. Jaapan sai õiguse kümneks aastaks osta pool tooröli produktsioonist, hinnaga 8 dollarit vaat, mis on odavam Pärsia lahe ääres müüdavast õlist. Siiamaani Jaapani 18 puuritud august 12 annavad õli. Ka peavad jaapanlased käesoleval aastal Venemaale saatma 29 miljoni dollari väärtuses masinaid jne. Muide ka 1000 jaapani „Komatsu" traktorit, kuid samal ajal ei lastud Ameerika „Caterpillar" traktoreid Jaapanisse.

Aga häda selle vaikselt läbiviidud Vene—Jaapani õli ja gaasi tehinguga on see, et Jaapani õlipuurijad olenevad Ameerika puurimistehnoloogiast. Nüüd Reagan keelustas 2 miljoni dollari väärtuses Jaapani poolt USA-s ostetud uute puurimisseadmete väljaveo. Vene—Jaapani 1975 a. lepingus ei ole ette nähtud, et kui jaapanlased ei ole mingil põhjusel võimelised puurimisi läbi viima, siis leping tühistub. Nüüd aga Jaapani valitsus peab venelastele kahjutasu maksma lepingu mittetäitmise pärast 500 miljonit dollarit.

VÕITLUS WASHINGTONIS

Siberi maagaasi ja õli ning mammot gaasjuhtme pärast käib Washingtonis võitlus edasi: Pentagon tahab teha kõik et takistada ja venitada gaasijuhtme ehitamist ja torkida neid Euroopa riike, peamiselt Saksamaad ja Prantsusmaad, kes toetavad oma rahadega gaasijuhtme ehitamist.

Teine grupp asub välisministeeriumis, kes rõhutab, et Siberi gaasitoru ehitamist ei saavat enam peatada. Selle asemel nad soovitavad USA leppida juhtme ehitamisega ja katsuda saavutada Euroopa riikide valitsustelt uusi kontsessioone Ida ja Lääne suhtlemises, nagu Venemaale krediitide vähendamine ja kaubanduse piiramine.

Kahtlemata on Pentagonil õigus ja välisministeeriumi grupp annab välja õiged möödud venelaste toetajatest. Pentagoni eriteadlaste arvestuste järele, kui venelaste andmed tohutust maagaasi hulgast Urengoi gaasiväljal osutuvad enamvähem õigeteks, siis see mammot-juhe varustaks Lääne-Euroopa kõige tähtsamat tööstusala 40% ulatuses. See tähendab, et tulevikus on Moskval alati võimalik gaasikraani kinnikeeramine Euroopa mõjutamiseks.

Jaapanile õliaukude puurimisteks vajaliku tehnoloogia keelustamine näitab ka mammot-gaasijuhtme ehitamist toetajatele Euroopa riikidele, et ameeriklastel on tõsi taga ja nad on järjekindlad oma otsustes ja ettevõtmistes ja ei soovi selle gaasijuhtme ehitamist. Sellega näitavad ameeriklased venelastele, et nad teavad mille peale Moskva on väljas ja nad on valmis venelaste plaane nurja ajama — nii lõpeb „New York Times'i" juhtkiri Siberi mammot-gaasijuhtme ehitamise küsimuses.

KAIKAS

USA-st

KOLMAS MAAILMAVÕIM

Kui veel paar aastat tagasi maailma elu oli sensatsioonide mõttes üsna üksluine, siis on nüüd ülukord küll radikaalselt muutunud. Suurimaiks sündmusiks olnud NL sissetung Afganistani ja Ameerika saatkonna vangistus Iraanis on varju jäänud sündmuste ees Poolas, Falklandi saartel, Salvadoris ja Palestiinas. Ameerika ja NL vaheline kemplemine on võtnud teised toonid ja NL propagandasõja lained igal pool maailmas käivad kõrgelt ja suure eduga.

Praeguse Ameerika administratsiooni julgem ülesastumine sovjettide vastu on siiski sundinud viimaseid teatud endakaitse toonidele. Sovjetid on olnud sunnitud avaldama mõnigaid õigustuskatseid oma tegevusele. Seda osutab näiteks ka Gromõko kinnitus, et NL ei võta kunagi tarvitusele aatomrelvi esimesena. Mida ta muidugi võib lubada, sest neil poleks seda vaja oma konventsionaalse relvastuse hiigla ülejõu tõttu Euroopas.

Peamiseks tähelepandavaks sündmuseks on aga kolmemiljonilise elanikkonnaga Iisraeli kerkimine avalikkuse ette kolmanda maailmavõimuna. Kogu lugu algas õieti juutide rändrahva asumisega nende jumala poolt neile tõotatud vilistite, s.o. palestiinlaste maale. See viimane tuli väevõimuga ära võtta ja võitlus oli edukas — seni kui Mooses omad käed üleval hoidis. Seda oleme kõik õppinud piiblilugudest.

Üle paari aastatuhande on võitlused jõudnud lõpujärku. Pikka aega tuli juutidel elada segamini palestiinlastega, kuni viimase maailmasõja järel läks korda luua omaette Iisraeli riik. Esialgu võrdlemisi väikese, kitsa alaga. Aga väike jutuke kõneleb põldhiirest, kes võttis enese juurde urgu elama siilipoja. Kui too viimane kasvas, ajas ta oma okkad harali, nii et hiirekesele ei jäänudki enam ruumi oma urus ja ta pidi ära kolima.

Ka Iisrael on oma okkaid enam ja enam laiali ajanud. Ta ei varjagi enam asjaolu, et sihiks on vallutada kõik Jehoova poolt juutidele tõotatud, nagu Samaaria jt. alad Jordani läänekaldal. Andes Egiptusele tagasi osa lõunapoolseid vallutatud alasid, saavutati seal julgeolek ja terve surve võidi suunata põhja poole ja idasse. Sest pole kahtlust, et Jordani läänekallas kord absorbeeritakse Iisraeli riiki.

VAGEV ABIMEES

Tekib küsimus, kuidas on sellisel väikesel, Läti—Leedu suurusel riigikesel niisugune jõud, et ta suure vägeva NL-u ja Ameerika kõrval on tõusnud kolmandaks maailmavõimuks, valitsedes päevauudiste programme, peaministri esinedes iseteadva arrogantsiga? Aga läheme tagasi piiblilloo juurde. Iisrael oli võidukas, kuni Moosese käed olid püsti. Et ta ei väsiks, hoiti neid püsti abimeeste poolt. Nii ka nüüd — Iisrael on võidukas, kuna vägev abimees — Ameerika — hoiab püsti Moosese käsi.

Niisugust lõvi ja hiire vahelist sõprust seletab kõigepealt „mõjuvõimas juutide hääl" Ameerikas. Kui veel paarkümmend aastat tagasi juutide rahvusgrupp hoidus tagaplaanil, siis näeme neid nüüd esinemas tagasihoidmatult igal pool. Näib, et juudid on koondunud äri, s.o. raha ümber, aga samuti teatud vaimsetele elukutsetele, nagu advokatuuri. Aga sealt peamiselt tulevad poliitilise tegevuse juhid. Washingtonis töötavat juudi nn. „lobby" tutvustati hiljuti üksikasjalisemalt ühes sellekohases kaugenägemise programmis.

Sealt võis õppida, kuidas Ameerika juhtkonda — rahvaesindajaid — mõjustati effektiivselt näit. huvireisidega Iisraeli, aga peamiselt rahaliste toetustega rahvasaadikute valimisvõitluse kuludeks. Olles eriti mõnede viimaste aastate jooksul tugevdanud end suure sisserännuga Venemaalt ja ka koondunud ühte rahvusgruppi Iisraeli huvides, on nad ka viimase heaks andnud märgatavaid majanduslikke panuseid. Nähtavalt on nii saanud Ameerika, s.o. tegelikult New Yorgi linn üheks võimukeskuseks. Mitte ainult Iisraelile, kuhu iga Iisraeli juht kõigepealt siirdub Ameerikasse tulles, ergo ka Ameerikat valitsevale ringkonnale. Peagu pool Ameerika senaatoreist on juba juudi rahvusest ja sellega see areng ei piirdu.

SIDEMED AMEERIKAGA

Niisiis jälgides kaugenägemise aparaadi ekraanilt neid tehniliselt viimistletud sõjamasinate kolonne Liibanonis, ei saa lahti muljest, et siin liigub Ameerika sõjajõud, ainult meeskonnaks on iisraeli mehed. Ka avaldas Iisraeli peaminister, et neil on salajased sidemed Ameerikaga, ja nad teevad Ameerikale (ja kogu läänemaailmale) heateo massilise inimelude hävitamisega Liibanonis (nagu sealt raporteeritakse). Igasuguseid sõnade väänamisi seoses selle operatsiooniga siit poolt ei saa võtta tõsiselt.

Ameerika juhtkond ei ole lausunud ühtki sõna nende asjaolude õiendamiseks. Vastuoksa — president surub peaministri kätt täiesti sõbralikus vaimus.

E.N.

Menachem Begin Otto Mambergi zharsis

„MEIE ELU" asutas Eesti ühiskond ja seisab eesti ühiskonna teenistuses.

Jaan Kaplinskist Soome PEN-klubis

Oulu ülikoolis oma viimast perioodi töötav eesti kirjandusteadlane Mart Mäger viibis maikuu lõpul Helsingis Soome PEN-klubi külalisena, pidades seal ettekande tuntud eesti noorema põlvkonna luuletajast, 1941 aastal Tartus sündinud Jaan Kaplinskist. Kohal oli soome kultuuritegelasi ja Eestist Debora Vaarandi. Koosoleku teemaks oligi Kaplinski, kelle sulest ilmus hiljuti soome keeles kirjastus Otava väljaandel esseekogu soome nimega „Olemisen avara hiljaisuus".

Põhja-Soome ajaleht „Kaleva" tõi Mägera ettekande pikalt, mainides et Kaplinski on sündinud Tartus 41 aastat tagasi ja temas kohtuvad eri rahvused, keeled ja kultuur. „Ta isa oli Tartu ülikooli poola keele lektor, ema eesti filoloog; vanaisa, kelle juures Jaan veetis lapsepõlves oma suveaja, oli Võrumaa talupoeg. Hilisematest soome-ugri kultuuripüüetest võtab veel osa üks tegur (luuletaja sõnadega): „Juudi soost esivanemad mõtlevad minus üha."

Mart Mägera järgi Jaan Kaplinski on inimesena ja mõtlejana lahti kõigi maade kultuuridele, sest tema tahab elustada muistset ning ühendada kauget. Soome-ugri väikerahvaste, indiaanide või Ida kultuurid on talle kui võrdsed väga lähedased.

Eesti kõneleja oli arvamusel, et Jaan Kaplinski ei võta vastu lääne kunstifilosoofia põhimõtteid ehk individualismit, loojakultust ning omapärasust, kuna see eeldaks inimese üleolekut...

Toronto Eesti Meeskoor laulab See
Nõmmik, Toomas Metsala, Kalju

2000 Seed

(Algus esiküljel)

Lõppsõnas Seedrioru juhatuse esimees Kalju Loone tänas juhatuse nimel kõiki esinejaid ja abistajaid, ütles tänu ja teretulemast kõigile külalistele ja soovis jällenägemist järgmise aasta „Suviharjal".

Aktus lõppes Eesti hümniga.

ROOSAD PRILLID

Õhtuse kava täitmiseks pidi Seedrioru juhatus sel aastal pöörduma USA teatrite poole, kuna kohalikud teatrid loobusid.

Baltimore'i Eesti Eeltsi Seltsi Teater tuli Seedriorule Hugo Raudsepa komöödiaga „Roosad prillid". Lavastajaks oli kutseline näitleja Aede Koppel-Klark Tallinna Töölisteatrist, lavapilt Maret Maiste-Põldmäelt, jumestajaks Ingrid Ulm.

„Roosad prillid" esitati paljude aastate eest Torontos Rein Andre „Stuudioteatri" poolt. Näidend on situatsioonikomöödia Raudsepa tugevate karakterite ja mahlaka tekstiga. Tegevus toimub väikeses suvituspansionis 1930-tel aastatel. Tegelasiks on vanapoisist pansioni omanik, lesk perenaine, tema tütar ja mitmed suvitajad, nende seas peremehe esimene ja „igavene" armastus.

Gottlieb Peets, Villa Pungerja omaniku Siim Pungerjana, püsis kindlalt oma karakteri sobivas tõlgenduses, jäädes ühtlasi näidendi tugevaimaks kandjaks. Vabaõhuetendusele nii vajalik tugevahääleline teksti esitus röövib tihtipeale osa tundeehtsusest, mida võis ka seekord märgata. Gottlieb Peets esitab aga kahtlematult andekat ja võimelist lavajõudu.

Õie Peets, pansioni lesestunud pereemanda Mallena, andis karakteri parima osa viimases vaatuses. Tugevam ja enesekindlam väljendus oleks tulnud kasuks varasemates vaatustes. Tulevased kogemused katavad aga kindlasti need väikesed puudujäägid.

Tiiu Raidma, Malle tütar Taalina, pakkus nauditavalt kindlailmelise ja võibolla õhtu püsivaima karakteri. Vaikne, varjatud kannatus, armastus oma lapse vastu, mõistev andestamine väärtuseta lapse isa osas, töökus ja lahkus — Tiiu Raidma ei väärat tanud neis üheski kogu näidendi kes tel. Kahtlematult üks andekas noo eesti teatrilaval.

Juhan Maiste, pankrottilainud ärimehe Matsonina, andis rahulikult sobiva direktori tüübi, kes alistunud saatuse löökidele. Jäi arusaamatuks kas ta tõesti oli nii aastates ja „väeti" või mängis ta seda nii tõetruult.

Juta Olkio, Melisande Matson, Siim Pungerja esimene armastus, raha pärast vanema mehega abiellunud kingsepa tütar, südametunnistuset egoist, sobis oma ossa. Esimene lavale ilmumine oli ilmselt sihiliku üle mängitud, hiljem kulges ag mäng komöödia kohaselt. Juta Olki on kahtlematult andekas ja enes kindel lavajõud.

Lea Kiik, Melisande tütre Viivina pakkus vaba ja loomulikku mäng noore ja alati näljase neiuna. Le Kiik on kahtlematult üks andek noor Baltimore'i noorele teatrilav le.

Meta Liiv, paruness Åderkase osa andis tugeva karakteri, mida siisk nii füüsiliselt kui ka aktsendilt, c raske lõpuni ühtlasena hoida.

Johannes Pedak, professor Bord nossovina, andis kindlasti õhtu tug vaima ja ka vilunuima osa, püsid lõpuni koomiku äärmisel piiril.

Toivo Tagamets, vabakunstn Kooritsana, pakkus sobiva osakäs luse niisama nagu Agu Ets advoka Taeverena.

Üldiselt oli lavastus nauditav ni põhjustas publikult vaheaplause m mel korral. Miinustena võiks n nida teksti mittetundmist mitme osaliste poolt, mistõttu tekkisid

Toronto Eesti Meeskoor laulab Seedriorul Charles Kipperi juhatusel. Nõmmik, Toomas Metsala, Kalju Loone, Katrin Tali ja August Jurs. Paremal istuvad õp. Tõnis Foto — S. Preem

2000 Seedriorul . . .

(Algus esiküljel)

Lõppsõnas Seedrioru juhatuse esimees Kalju Loone tänas juhatuse nimel kõiki esinejaid ja abistajaid, ütles tänu ja teretulemast kõigile külalistele ja soovis jällenägemist järgmise aasta „Suviharjal".

Aktus lõppes Eesti hümniga.

ROOSAD PRILLID

Õhtuse kava täitmiseks pidi Seedrioru juhatus sel aastal pöörduma USA teatrite poole, kuna kohalikud teatrid loobusid.

Baltimore'i Eesti Eeltsi Seltsi Teater tuli Seedriorule Hugo Raudsepa komöödiaga „Roosad prillid". Lavastajaks oli kutseline näitleja Aede Koppel-Klark Tallinna Töölisteatrist, lavapilt Maret Maiste-Põldmäelt, jumestajaks Ingrid Ulm.

„Roosad prillid" esitati paljude aastate eest Torontos Rein Andre „Stuudioteatri" poolt. Näidend on situatsioonikomöödia Raudsepa tugevate karakterite ja mahlaka tekstiga. Tegevus toimub väikeses suvituspansionis 1930-tel aastatel. Tegelasiks on vanapoisist pansioni omanik, lesk perenaine, tema tütar ja mitmed suvitajad, nende seas peremehe esimene ja „igavene" armastus.

Gottlieb Peets, Villa Pungerja omaniku Siim Pungerjana, püsis kindlalt oma karakteri sobivas tõlgenduses, jäädes ühtlasi näidendi tugevaimaks kandjaks. Vabaõhuetendusele nii vajalik tugevahääleline teksti esitus röövib tihtipeale osa tundeehtsusest, mida võis ka seekord märgata. Gottlieb Peets esitab aga kahtlematult andekat ja võimelist lavajõudu.

Õie Peets, pansioni lesestunud pereemanda Mallena, andis karakteri parima osa viimases vaatuses. Tugevam ja enesekindlam väljendus oleks tulnud kasuks varasemates vaatustes. Tulevased kogemused katavad aga kindlasti need väikesed puudujäägid.

Tiiu Raidma, Malle tütar Taalina, pakkus nauditavalt kindlailmelise ja võibolla õhtu püsivaima karakteri. Vaikne, varjatud kannatus, armastus oma lapse vastu, mõistev andestamine väärtuseta lapse isa osas, töökus ja lahkus — Tiiu Raidma ei vääratanud neis üheski kogu näidendi kestel. Kahtlematult üks andekas noor eesti teatrilaval.

Juhan Maiste, pankrottiläinud ärimehe Matsonina, andis rahulikult sobiva direktori tüübi, kes alistunud saatuse löökidele. Jäi arusaamatuks, kas ta tõesti oli nii aastates ja „väeti" või mängis ta seda nii tõetruult.

Juta Olkio, Melisande Matson, Siim Pungerja esimene armastus, raha pärast vanema mehega abiellunud kingsepa tütar, südametunnistuseta egoist, sobis oma ossa. Esimene lavale ilmumine oli ilmselt sihilikult üle mängitud, hiljem kulges aga mäng komöödia kohaselt. Juta Olkio on kahtlematult andekas ja enesekindel lavajõud.

Lea Kiik, Melisande tütre Viivina, pakkus vaba ja loomulikku mängu noore ja alati näljase neiuna. Lea Kiik on kahtlematult üks andekas noor Baltimore'i noorele teatrilavale.

Meta Liiv, paruness Aderkase osas, andis tugeva karakteri, mida siiski, nii füüsiliselt kui ka aktsendilt, oli raske lõpuni ühtlasena hoida.

Johannes Pedak, professor Bordonossovina, andis kindlasti õhtu tugevaima ja ka vilunuima osa, püsides lõpuni koomiku äärmisel piiril.

Toivo Tagamets, vabakunstnik Kooritsana, pakkus sobiva osakäsitluse niisama nagu Agu Ets advokaat Taeverena.

Üldiselt oli lavastus nauditav ning põhjustas publikult vaheaplause mitmel korral. Miinustena võiks mainida teksti mittetundmist mitmete osaliste poolt, mistõttu tekkisid asjatud „augud" ja etteütlejal oli palju tegemist, mida publikki selgesti kuulis. Teiseks „aukude" põhjustajaks oli teksti katkendlikkus kuna oodati kannatlikult teise repliigi lõppu. See on aga näitejuhi poolt parandatav viga.

Seedrioru poolt anti Baltimore'i teatrile üle ilus roosikorv, mille tasuks Gottlieb Peets lausus tänusõnad publikule.

„KESKÖÖTUND"

Näidendile vahetult järgnenud „Keskööttunnil" ausamba juures praost Emanuel Lepik pidas mõjuka kristliku kõne ja palve meie kannatava kodumaa kohta. Ta meenutas kommunistlikke hirmutegusid meie kodumaa ja kogu maailma ulatuses ning ergutas hoidma lootust, sest kommunism on kui liivale ehitatud maja, mis hävib.

„Keskööttunnile" järgnes tants Georg Iltali orkestri saatel. Seedrioru on olnud ja jäänud eelistatud kohaks meie noortele, keda ka seekord võis ohtralt kohata. Kuid noorte kõrval on Seedrioru jäänud ka kaugete kaasmaalaste kohtumispaigaks. Nii leidus seal seekordki kaasmaalasi Vancouverist, Kalifforniast, Arizonast, Chicagost ja muidugi USA idapoolsetest paikadest.

Lugedes „Suviharja" kavalehelt Seedrioru juhatuse abiesimehe Härnald Toomsalu selgitavat üleskutset, on selge, et Seedrioru saab püsida, toetada laste suvekodu ja pakkuda kunstilist meelelahutust täiskasvanuile vaid siis, kui peame au sees „suviharja" ja tuleme sinna kokku lähedalt ja kaugelt. Seepärast ütleb Seedrioru juhatus kõigile külalistele teretulemast ja äitah tulemast.

-m

Seedriorul Baltimore Eesti Teatri poolt esitatud H. Raudsepa „Roosad Prillid" tegelased Tiiu Raidma, Meta Liiv, Juta Olkio, Gottlieb Peets, Õie Peets, Johannes Pedak, Juhan Maiste, Lea Kiik ja Agu Mets. All — Juta Olkio (Melisande Matson), Gottlieb Peets (Siim Pungerjas) ja Õie Kiik (Viivi Matson). Foto — S. Preem

Dominikaani president laskis end maha?

Dominikaani vabariigi president Antonio Guzman suri revolvrilasust pähe. Esialgul teatati õnnetusest, kuid USA-s väidetakse, et ta läks vabasurma. Kümne nädala pärast pidi ta ameti üle andma uuele valitud presidendile, senaator Salvador Jorge Blanco'le. Ajutiselt võttis presidendi kohustused üle abipresident.

Haakristid Moskvas

Moskva miilitsal on viimasel ajal olnud pahandust noorsooga. Kaklused tekivad võistlevate spordiklubide liikmete vahel, aga esineb ka teismelisi „neonatsiste".

20. aprillil, Hitleri 93-ndal sünnipäeval olevat noored kogunenud Pushkini mälestussamba ette. Mõned neist olid kandnud haakriste ja SS-märke. Kassetimängijalt oli kõlanud laul „Die Fahne hoch".

EPL

Kiri Saksamaalt

KGB mõrvas leedu preestri?

STOKHOLM (EPL) — 4. novembril möödunud aastal sõitis leedu katoliku preestrile Bronius Laurinaviciusele Vilniuses otsa veoauto.

Seega oli Laurinavicius kolmas vaimulik, kes viimase pooleteist aasta jooksul on surnud salapärast surma. Üldiselt on perioodi iseloomustanud intensiivsem kiriku tagakiusamine ja mitmed kallaletungid vaimulikele. Paar päeva enne Laurinaviciuse surma oli teda rünnatud leedu ajakirjanduses.

Surmajuhtumise uurimine paigutati liikluspolitsei juurest ümber Leedu siseministeeriumi, teatab nüüd leedu põrandaalune väljaanne Kroonika. Üks naine oli enne seda teatanud politseile, et ta nägi kogu vahejuhtumit pealt.

Kõnniteel lähenesid ühele vanemale mehele mitu meest, haarasid ta kätest kinni, hakkasid temaga rääkima ja järsku tõukasid nad ta ühe veoauto ette. Ka üks üliõpilane oli teatanud, et ta nägi kuidas neli meest tõukasid ühe vanema mehe otse veoauto ette.

Laurinaviciuse matused toimusid 27. novembril. Kohale tuli palju kohalikke elanikke, kuid ka palju vaimulikke ja nende abilisi mitmelt poolt Leedust.

Matusekõnes rõhutas Julijonas Steponavicius, et kadunu oli käitunud julgelt ajal, mil paljud vaimulikud on tugeva ateistliku surve all.

Laurinavicius oli oma usulise tegevuse kõrval ka Leedu Helsingi-grupi liige.

Castro avab mängupõrgud

Et saada välisvaluutat, kavatseb Kuuba diktaator Fidel Castro luua Havannasse teatud „rahvusvahelised tsoonid" („Cuba Libre") kus välismaalasi teenindatakse mängupõrgutega, restoranidega ja kabareedega „Castro-eelses" stiilis.

Et need tsoonid ei saaks ohtlikuks rahva moraalile, on tavalistel kodanikel (kes seal tööl ei ole) sinna sissepääs keelatud (nagu N. Liidu kodanikel valuutakauplustesse).

Seedrioru suvelaager kolm nädalat

Nagu meile teatatakse, on laste vähesuse tõttu neljandaks nädalaks Seedrioru Laste Suvekodu avatud ainult kolm nädalat. Suvekodu tegevus algab 11. juulil.

AKADEEMILINE PROLETARIAAT

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Saksa üliõpilaste õppis eelnenud talvesemestril 1,2 miljonit tudengit, nendest 5 protsenti mittesakslasi. Tingituna suurest üliõpilaste arvust on tekkinud siin, nagu juba ammugi hoiatatud, akadeemiline proletariaat.

Eelkõige moeelukutse alal nagu sotsioloogid, politoloogid, filosoofid, psühholoogid ja sisearhitektid, on juba palju töötuid. Parem lugu pole ka juristide ja inseneridega. Hiljuti teatati ringhäälingus, et on juba 10.000 töötut inseneri. Omal kutsealal võivad tööd saada ainult doktorikraadiga insenerid. Gümnaasiumiõpetajatest on 20.000 ilma tööta ja 35.000 rakendatud ajutiste õppejõududena. Juriste on siin 100.000, edasised 80.000 on väljaõppel aga nendel puuduvad väljavaated töötamiseks oma kutsealal. Kõige paremad väljavaated on arstidel ja farmatseutidel, aga ka nendel tuleb kasvava konkurentsi tõttu arvestada madalama sissetulekuga. Arstide juures pole konkurents veel märgatav, kuna ametikohti reguleerib arstidekoda. Apteekide arv on viimastel aastatel kiiresti kasvanud.

On arusaadav, et rahulolematud töötud akadeemikud on sageli revolutsioonilise liikumise pärmiks. Nad ootavad õnnistust sotsialismilt või saavad idatsooni poolt makstud.

KONKURSID

Läinud aastal läks siin pankrotti ümmarguselt 11.000 ettevõtet. See kurss näib ka tänavu jätkuvat. Nagu teatab majandusinformatsiooni ja krediidikaitse keskorganisatsioon Neussis, on tänavu karta 12.000 konkurssi kui mitte enam. Konkursside tõttu tekkinud kahjustusi arvestatakse 18,5-le mijardile margale. Töökohti läks kaduma 300.000. Konkursside põhjusena nimetab majandusinformatsioon puudulikke „raamtingimusi". Valitsuse ja eriti ametiühingute poliitika on ettevõtjatele vaenulik.

KADUV LOODUS

Iga päevaga läheb siin 120 hektarit kaduma. Aastas kaob ehituste, tööstuste, teede ja soode kuivatamise tagajärjel loodust Bodensee (535,5 ruutkilomeetrit) suuruses. Saksa looduskaitse ring esitas selle alarmeeriva rapordi tänavu. Vastavalt sellele maakadumisele kui keemilistele kahjurite tõrjevahenditele on faunast kadunud või raskesti ohustatud 67 protsenti roomajatest, 47 protsenti imetajatest ja 32 protsenti kaladest. Eriti rangeid abinõusid nõudis looduskaitse ring niinimetatud hapu vihma vastu võitlemiseks, kuna see kahjustab metsi ja järvi. Hapu vihm tekib õhus olevast söe põlemisest tekkinud vääveloksüüdist ning on hävitanud juba suure osa nulge Baieri metsas.

KRIMINAALSUS

Kriminaalsus kasvab siin iga aastaga. Läinud aastal registreeriti 4.072.000 kriminaalkuritegu, nendest 107.404 vägivallakuritegu nagu mõrv, röövimine ja vägistamine. Kriminaalkuritegude arv on tõusnud võrreldes eelmise aastaga ligi 8 protsento. Umbes pooled kuritegudest on vargused. Politsei on selgitanud süüdlased 45,3 protsendi ulatuses. Rõhuv enamus varastest jääb aga anonüümseks. Ka need, kes tabatakse ja süüdi mõistetakse. Ajalehed ei too varaste nimesid. Samuti ei hirmuta kedagi enam sanatooriumid, mida siin vangimajadeks nimetatakse.

VIGASED

Liiduvabariigi kodanikud näivad muutuvat rasketvigaste rahvaks. Ümmarguselt neli miljonit oli läinud aasta lõpul 50 protsenti või enam tööjõudu kaotanud. Nende huigas on sõjavigastatuid ainult kümme protsenti. Iga 20. laps sünnib siin kas valmsete või füüsiliste vigadega. Sellele lisanduvad veel umbes 500.000 isikut aastas, kes saavad vigastada liiklusõnnetustel. Rüvetatud õhk, veed, kemikalid toiduainetes ja liigne tablettide neelamine või alkoholi tarvitamine raseduse ajal on olulisteks teguriteks vigaste sündimise põhjusena.

-kk

IGOR GOUZENKO SURI

N. Liidu Ottawa saatkonna shifriametnik Igor Gouzenko, kes 1945. a. „hüppas ära" tuues kaasa 109 dokumenti, suri 63 aastaselt haigena ja pimedana. Ta elas vale nime all Toronto eeslinnas ja esines avalikult vaid kotiga üle pea. Arvatakse siiski, et venelased teadsid algusest peale tema asukohta. Gouzenko kirjutas ühe teose, kuid oli kogu aeg pettunud, et tema eest küllalt ei hoolitseti. Ta oli suhkruhaige ja viimased viis aastat pime. Surm tuli südameataki tagajärjel, kuid seda ei tehtud enne teatavaks kui ta oli juba maetud.

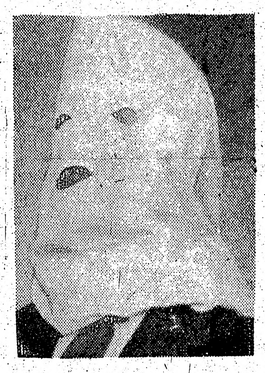

Vastavalt trükikoja tehnilistele nõuetele palume käsikirjad „Meie Elu" toimetusele saata masinkirjas ja võimalikult varakult enne lehe ilmumist.

KIUAS-ahjud
teie sauna jaoks.

Nüüd saadaval — 2 väga effektiivset puudega köetavat sauna-ahju Soomest. Mõlemad töötavad kuumaõhu ringvoolu süsteemi alusel, mis võimaldab rohkem ühtlast soojust ja tarvitab vähem küttematerjali. Kauaseisev ilus emalist kere. Mõlemad mudelid on saadaval 30 liitrilise roostevabast terasest soojavee paagiga.

TULGE JA KÜLASTAGE MEID:

House of Sauna, 5330 Yonge St., Willowdale, 222-5151
Nordic Energy Systems Ltd., 1060 Lorne St., Sudbury, 675-3889
Rossow Lumber Ltd., R.R. 4, Pembroke, 735-5282
The Northern Engineering, 314 Kennedy Rd., Dryden, Ont.
The Finnish Place, 5463 Yonge S., Willowdale, 222-7575
Savu Sauna Products Ltd., 140 University Ave. East, Waterloo, 885-1711
Huronia Fireplaces, Queen St. West, Elmvale, 322-3080
Maki Electric/Crest Hardware, Hearst, Ontario, 362-4455
Finnport, 290 Bay St., Thunder Bay, Ont.
Finlandia Sauna, #206, 2600 John St., Markham, 490-8606
Iso-Lux Mfg. Co., 470 Coronation Road, West Hill, 284-0529
Double M Ltd., 3—690 Progress Avenue, Scarborough, 431-2264
EST Enterprise, 547 Brentwood Ave., Oshawa, Ont.

DEALER INQUIRIES:
AITO manufacturing ltd.
151 Forman Ave., Toronto M4S 2R9 ★ Tel. 481-9240

ILMAVÕIM

sse. Sest pole kahtlust, et Jordani inekallas kord absorbeeritakse raeli riiki.

GEV ABIMEES

Tekib küsimus, kuidas on sellisel ikesel, Läti—Leedu suurusel riigisel niisugune jõud, et ta suure väva NL-u ja Ameerika kõrval on isnud kolmandaks maailmavõiks, valitsedes päevauudiste prognme, peaministri esinedes isedva arrogantsiga? Aga läheme tasi piibliloo juurde. Iisrael oli võikas, kuni Moosese käed olid püsti. ta ei väsiks, hoiti neid püsti abieeste poolt. Nii ka nüüd — Iisrael võidukas, kuna vägev abimees — neerika — hoiab püsti Moosese si.

Niisugust lõvi ja hiire vahelist sõpst seletab kõigepealt „mõjuvõimas utide hääl" Ameerikas. Kui veel arkümmend aastat tagasi juutide hvusgrupp hoidus tagaplaanil, siis eme neid nüüd esinemas tagasidmatult igal pool. Näib, et juudid koondunud äri, s.o. raha ümber, a samuti teatud vaimsetele elukutele, nagu advokatuuri. Aga sealt amiselt tulevad poliitilise tegevuse hid. Washingtonis töötavat juudi „lobby" tutvustati hiljuti üksikjalisemalt ühes sellekohases kauenägemise programmis.

Sealt võis õppida, kuidas Ameerika juhtkonda — rahvaesindajaid — õjustati effektiivselt näit. huvireidega Iisraeli, aga peamiselt rahaste toetustega rahvasaadikute valiisvõitluse kuludeks. Olles eriti mõde viimaste aastate jooksul tugevnud end suure sisserännuga Venemaalt ja ka koondunud ühte rahsgruppi Iisraeli huvides, on nad viimase heaks andnud märgataid majanduslikke panuseid. Nähvalt on nii saanud Ameerika, s.o. gelikult New Yorgi linn üheks võitukeskuseks. Mitte ainult Iisraelile, hu iga Iisraeli juht kõigepealt siirb Ameerikasse tulles, ergo ka meerikat valitsevale ringkonnale. eagu pool Ameerika senaatoreist juba juudi rahvusest ja sellega e areng ei piirdu.

IDEMED AMEERIKAGA

Niisiis jälgides kaugenägemise raadi ekraanilt neid tehniliselt imistletud sõjamasinate kolonne ibanonis, ei saa lahti muljest, et in liigub Ameerika sõjajõud, ainult eeskonnaks on iisraeli mehed. Ka valdas Iisraeli peaminister, et neil n salajased sidemed Ameerikaga, ja ad teevad Ameerikale (ja kogu läänemaailmale) heateo massilise inimlude hävitamisega Liibanonis (nagu ealt raporteeritakse). Igasuguseid õnade väänamisi seoses selle opatsiooniga siit poolt ei saa võtta tõiselt.

Ameerika juhtkond ei ole lausud ühtki sõna nende asjaolude õienamiseks. Vastuoksa — president sub peaministri kätt täiesti sõbralitus vaimus.

E.N.

„MEIE ELU" asutas Eesti ühiskond a seisab eesti ühiskonna teenistues.

Jaan Kaplinskist Soome PEN-klubis

Oulu ülikoolis oma viimast perioodi töötav eesti kirjandusteadlane Mart Mäger viibis maikuu lõpul Helsingis Soome PEN-klubi külalisena, pidades seal ettekande tuntud eesti noorema põlvkonna luuletajast, 1941 aastal Tartus sündinud Jaan Kaplinskist. Kohal oli soome kultuuriteelasi ja Eestist Debora Vaarandi. Koosoleku teemaks oligi Kaplinski, kelle sulest ilmus hiljuti soome keeles kirjastus Otava väljaandel esseekogu soome nimega „Olemisen avara hiljaisuus".

Põhja-Soome ajaleht „Kaleva" tõi Mägera ettekande pikalt, mainides et Kaplinski on sündinud Tartus 41 aastat tagasi ja temas kohtuvad eri rahvused, keeled ja kultuur. „Ta isa oli Tartu ülikooli poola keele lektor, ema eesti filoloog; vanaisa, kelle juures Jaan veetis lapsepõlves oma suveaja, oli Võrumaa talupoeg. Hiliseimatest soome-ugri kultuuripüüetest võtab veel osa üks tegur (luuletaja sõnadega): „Juudi soost esivanemad mõtlevad minus üha."

Mart Mägera järgi Jaan Kaplinski on inimesena ja mõtlejana lahti kõigi maade kultuuridele, sest tema tahab elustada muistset ning ühendada kauget. Soome-ugri väikerahvaste, indiaanide või Ida kultuurid on talle kui võrdsed väga lähedased.

Eesti kõneleja oli arvamusel, et Jaan Kaplinski ei võta vastu lääne kunstifilosoofia põhimõtteid ehk individualismit, loojakultust ning omapärasust, kuna see eeldaks inimese üleolekut . . .

PIDULIK TARTU ÜLIKOOLI 350. AASTAPÄEVA TÄHISTAMINE VANCOUVERIS

VANCOUVER („Meie Elu" kaastööliselt) — Tartu Ülikooli 350. aastapäeva tähistamisel mindi siin tagasi ajalukku, et tuua kuulajaskonna vaimusilma ette see sügavalt usklik õhkkond, mis valitses ülikooli asutamisel. Meie teadustempli juubelit pühitseti piduliku jumalateenistusega Vancouveri Peetri kirikus pühapäeval, 27. juuni hommikul. Kutsutud aukülaliste hulgas olid ka Rootsi konsul Karl Stal ja Soome konsul Keijo Seppälä abikaasaga.

Kirikusse oli kogunenud umbes paarisada siinsest eesti ühiskonnast, mitmel neist akadeemiliste organisatsioonide teklid peas ja värvid rinnal. Altar oli kaunistet maitsekalt sini-valgete lilledega. Samuti oli paigutatud altariruumi nelja akadeemilise organisatsiooni lipud — EÜS, korp. Frat. Estica, korp. Rotalia ja korp. Filiae Patriae. „Eesti Kodu" aulasse olid asetatud lillede ja linadega kaetud lauad, kuhu kirikulised siirdusid pärast jumalateenistust.

Eelmänguks esitas orelil Ülo Valdma A. Kunileid-Saebelmanni „Sind surmani küll tahan". Liturgia pidas koguduse õpetaja Thomas Vaga. Pühakirja lugesid Voldemar Tilk ja Eduard Kalkun. Jutlustas külalisõpetaja USA-st Julius Juhkentaal — inglise keeles. Jumalateenistust kaunistas Vancouveri Eesti Segakoor dr. Ruusi juhatusel kahe lauluga — „Pühapäeva hommik" ja J. Aaviku „Püha, põline ja üllas".

ÜLEVAADE AJALOOST

Jutluse aluseks oli õpetaja Juhkentaal valinud Õpetuse Sõnade 16. peatükist salmid 9—16. Ta andis põhjaliku ülevaate Tartu Ülikooli ajaloost, selle tõusu ja mõõnade aegadest ja põhjustest, rajamise dokumendile allakirjutamise kuupäevast, 30. 6. 1632 kuni tänapäevani. Ka tutvustas ta ülikooli asutajat Rootsi kuningat Gustavus II Adolphust kui sügavalt usklikku inimest, kelle printsiibid nii haridustemplite rajamisel kui ka sõjatandril olid rajatud Jumala käskudele ja seadmistele. „Tartu Ülikoolil oli võite ja kaotusi, nagu eesti rahva saatuseski... Meie inimesed on alati mõtelnud haridusele kõrgelt. Mis on meie tunded hariduse üle? Mis on hariduse siht? Ta valmistab ette väärikaid inimesi ühiskonnale, arendab ilusat keelepruuki, isiklikku identsust, julgust, loovat vaimu ja ettekujutuse võimet. Kui sügav on aga meie haritlaste kristlik veendumus? Milline vaim valitseb neis? Kas oleme tõesti haritud? Haritud iselbomus ja läbikäimises kaasinimestega? Meie hindame kulda ja vara. Pühakirja tekst aga ütleb, et pühenda enda töö ja eluviis Jumalale. Andke end Kristuse tahtele! Anna enda hing Jumalale ja su plaanid teostuvad. Mõtelge järele, kas oleme tõelised gradaadid, haritud ja teadlikud. Plaanid kuuluvad inimesele. Jumal on aga teinud kõik ja kõik kuulub Temale — Jeesusele, meie kuningale".

Päevakohasele ladusas inglise keeles hästi ettevalmistatud jutlusele järgnes tavaliste toimingute seas ka nädala kestel aset leidnud sünnipäevalastele õnnesoov ja laul „Kalla kallis Isa käsi", mis on muide Vancouveri Peetri koguduse traditsiooniks. Lauldi ka Gustav Adolfi sõjalaulu „Ära karda". Järelmänguna esitas orelil Ülo Valdma Enn Võrgu „Isamaale".

„EESTI KODUS"

Pärast pidulikku jumalateenistust siirduti „Eesti Kodu" aulasse, mis muide asub üle koridori kirikust. Seal oli koguduse naisring korraldanud ilusa kohvilaua. Külalisi tervitas koguduse esimees Lembit Pütsep ja tutvustas ka aukülalisi ja kaugelt tulnuid. Nende hulgas oli Rootsi konsul Karl Stal, Soome konsul Keijo Seppälä abikaasaga, Rootsi ajalehtede Dagens Nyheteri ja Expresseni sündikaadi ekspeditsiooni osakonna juhataja Gustav von Sydov abikaasaga, kes muide on eesti-rootslanna Läänemaalt, ja kaugemaid kaasmaalasi Austraaliast ja Eestist.

Järgnevas programmis sai kuulda Elga Mihkelsonilt Gustav Suitsu „Prologi", millele järgnes „Gaudeamus Igitur". Evi Kuusk esitas soolona J. Aaviku „Tõesti ilus on Eesti", Elga Mihkelson deklameeris Marie Underi „Juubelitervituse", millele järgnes klaverisoolo Ülo Valdmalt ja veelkord sopran Evi Kuuskilt soolo „Mu silmad Ta avas". Siinjuures ei saa küll ütlemata jätta, et Evi Kuusk on laulmist õppinud ainult üks aasta, kuid jätab väga hea kooli tunnused, hea diktsioon ja tugev hääl. Kanada laulukunstnikkude pere on rikastatud uue liikme võrra, keda peaksid kuulma paljud.

Tervitusi tõid ka Rootsi ja Soome konsulid ja ilus juubeli pühitsemine lõpetati ühislauluga „Õnnista ja hoia".

V.J.

Pensionäride Klubi võimlemisringi väljasõidult. Ees, vasakult — A. Toom, H. Kreem, H. Tiisman, L. Kask, L. Laar, H. Prants, L. Marks, L. Vaher, L. Luide, pr. Luide, E. Mesikäpp, M. Toompuu, K. Külmallik; J. Treumuth. Seisavad — B. Toose, F. Treumuth, J. Paist, L. Raudvee, J. Soots, S. Haar, L. Kiil, M. Peeker, E. Kumm, E. Midentrit, E. Pärg, I. Lepp S. Vallner, A. Rink, M. Ehrstein, L. Saar, pr. Slanza, H. Mägi, R. Sõrra.

Foto — J. Säägi

KAUNILT VEEDETUD PÄEV JÕEKÄÄRUL

Teisipäeval, 29. juunil korraldas Toronto Eesti Pensionäride Klubi Tervisvõimlejate Ring ühepäevase külastussõidu ringi liikme Erich Mesikäpa suvekodusse, Jõekäärule.

Kell 9.30 algas Eesti Maja juurest üks buss 40-ne kaasasõitjaga reisi Jõekääru suunas. Pärast üle tunniajalist sõitu jõuti sihtkohta, kus võõrustaja E. Mesikäpp saabujaid tervitussõnadega vastu võttis. Ringi juhataja Hella Wallner lausu, et oleme siin Erich Mesikäpa külalised, oleme tulnud ilusat suvepäeva veetma, sellepärast on igal ühel vaba valida kuidas ta selles päeva siin kavatseb veeta, soovides kõigile lõbusat olemist.

Pärast pisipuhkust lasti kohvil ja maitsvatel suupistetel hea maitsta. Rikkaliku laua olid perenaised vahepeal katnud mis leidis külastamist soovi kohaselt. Peale einetamist lauldi, mängiti palli, puhuti „piibujuttu", külastati Jõekäärul elavaid sõpru ja tuttavaid, tehti ringkäike Jõekääru männivaigulises värskes õhus ja nauditi selle ilu.

Kella 4-jaks koguneti tagasisõiduks bussi juurde kus ringi abijuhataja Jaan Treumuth tänas hr. Mesikäppa lahke vastuvõtu eest, lausus kiitust perenaistele ja kõigile kaasaaitajaile südamlikult sooja seltsi eest. Kaugemalt külalisena oli kaasas ringi juhataja Hella Wallneri sugulane Ingeborg Lepp Austraaliast.

Kell 4.15 p.l. hakkasid bussi rattad liikuma Toronto suunas viies kaasa rõõmsa seltskonna.

J. S-gi

YWCA EDUTAB NAISI

Kui teadlikud oleme YWCA (Noorte Naiste Kristliku Ühingu) tegevusest ülemaailmselt ning eriti Kanadas ja Torontos? Millisel määral edutab YWCA naisi tänapäeva tööprotsessis ja ühiskonnas? Neid küsimusi selgitas ja tutvustas lähemalt Suur-Toronto YWCA juhtkond meediale korraldatud keskpäeva-einel.

YWCA — maailma suurim naiste keskorganisatsioon, osakondadega enam kui 80-l maal, taotleb sotsiaalõigusi naistele, paremaid töövõimalusi ja -tingimusi ning vaimse ja kehalise kasvatuse ja tervise arendamist.

Kanadas on üle 60 YWCA ja YM/YWCA osakonna, kes kavandavad ja organiseerivad programme ja teenindust vastavalt ühiskonna vajadustele ja tingimustele.

Metropolitan Toronto YWCA asutati 1873. aastal ning võib tagasi vaadata 108-le edukale aastale.

Vabatahtlikud tööjõud tagavad organisatsiooni elujõu nii juhatusliikmeina kui ka lastehooldus-töötajaina, instruktoritena, ametnikena ja komiteede liikmeina. — 400 vabatahtliku kaastöölise panus YWCA-le 1980. aastal oli 43,300 töötundi.

☆ Komiteedest töötab ühiskondliku aktsiooni-komitee väga laiahaardelisel pinnal: naised ja tööprotsess; vägivalla-aktid naiste vastu; palgaliste majaabiliste õigused; abordid; lahutusseadlus jne.

☆ Arendus-haridus komitee käsitleb rahvusvahelisi probleeme.

☆ Maailma-vahekordade komitee liikmed esinevad sageli külaliskõnelejaina ühiskonna-gruppidele YWCA kui maailmaorganisatsiooni tegevuse üle.

☆ Kehalise kasvatuse programmides olid 1980. aastal tegevad 6843 osavõtjat.

☆ „Naised õppimas" kava tutvustab aineid nagu ärindus ja majandus, keetmine ja käsitööd, vaba aja veetmine ja isiksuse arendamine. 1600 naist registreerus 1980. aastal päeva-, õhtu- ja nädalalõpukursustele.

☆ Peale nende programmide võimaldab YWCA nõuannet töö- ja tööedukuse ning eesmärkide paremaks kavandamiseks ja teostamiseks. 1980. aastal tõtasid 269 naist 13-s erinevas grupis mitmesuguste eriprobleemide lahendamiseks: madala sissetulekuga naiste eriolukord elukoha taotlemisel, perekonna abirahad, sotsiaalhoolekanne jne.

☆ Erilised treeningkursused on elukutselistele haridus-, tervishoiu, inimvahekordade ja sotsiaaltöö teenistujatele. N.n. Life Skills meetodiga tutvunes 339 osavõtjat 1980. aastal.

☆ Erikavad on lastele ja teismelistele ning eelkooliealiste lastega koduperenaistele. 25 gruppi 400 naise ja 500 lapsega kohtuvad Suur-Toronto kirikutes, raamatukogudes ja koolides. Gruppide juhid on kõik vabatahtlikud gruppide oma koosseisust, välja õpetatud YWCA poolt.

☆ Immigrantide abistamisprogramm aitab leevendada isoleeritust, annab mitmesugust informatsiooni ning püüab arendada osavõtjate iseteguslikke oskusi. 328 naist võtsid 1980. aastal osa seitsmest multi-etnilisest grupist, osavõtjate varieerudes vanuse, majandusliku tagapõhja, päritolumaade ja -keelte ning inglise keele oskuse poolest.

☆ YWCA suvelaagrid Tapawingo ja Tapatoo võimaldasid suvepuhkuse 377-le tütarlapsele 6—15 aasta vanuses. Camp Tapawingol on kasutada ka aastaringi avatud puhkuskeskus, osavõtu võimalustega naiste-gruppidele ja perekondadele. 1980. aastal kasutasid seda 668 inimest.

☆ YWCA majutusprogrammi kasutuses on 3 elamut: „MacPhail" korteritega madala ja tagasihoidliku sissetulekuga naistele ning „Woodlawn" — hotell/residents. „STOP 86" annab 6-nädalalise peatumisvõimaluse 16—25 aasta vanustele noortele naistele. 1980. aastal võimaldas „STOP 86" ajutise elukoha 1400-le naisele.

☆ Lastesõimlad on kasutamiseks naistele eelkoolie-aliste laste jaoks 34-s eri-asukohas kokku 70 lasteaiaga.

☆

Meedia-vastuvõtu peateemaks oli naiste osa Kanada tööprotsessis.

Oluline tegur naiste töötaolekus, vallandamistes ja raskustes töökohtade leidmisel on peamiselt madal haridustase. Kaasuvad tegurid on tööoskuse puudus, mitteküllaldane ettevalmistus ning osaliselt ka puudulik keeleoskus. Viimane asjaolu ei kehti aga rabava statistika suhtes, mille põhjal selgub, et 1977. aasta andmete kohaselt oli Toronto 240 tuhandest alaharidusega naisest — vähem kui 9-klassiline koolitatus — 70% alla 65 aastased ning sealjuures mitte tingimata sisserännanud, vaid Kanadas sündinud naised!

Naiste probleemid ja raskused vastava hariduse, ettevalmistuse ja vajalike oskuste omandamiseks töökohtade leidmisel, tööprotsessi rakendumisel ning töökohtade säilitamisel suurenevad ja süvenevad pidevalt koos Kanada üldise ebastabiilse majandusliku olukorra ning ebakindla ja vähepakkuva tööturu tõttu.

Kõigi nende probleemide leevendamiseks ja võimalikuks lahendamiseks püüab YWCA anda igakülgset informatsiooni, nõu ja abi.

V.A.

Kiri Soomest

KÜLM KEVAD LUMEGA

Erakordselt külm kevad on ajanud rändlinnud Soomes paanikasse. Peaaegu terves riigis sadas juuni algul lund, idapiiril Kuusamo lähistel nii palju, et maanteed tuli lahti ajada. Taolist hiliskevadet ei mäleta vanad inimesed. Lumesadu on tekitanud rohkesti kahjustusi, ka marjadele. Ka turistil pole kerge telgis elada!

☆

Kõige uuem Soome ilmunud linnuliik on keisrikotkas (Aquila heliaca), keda on nähtud hiljuti Espoo ja Kirkkonummi kohal. Seda lindu oli oodata, kuna keisrikotkast on mitu korda juba nähtud Rootsis. Kõige lähedasemad pesitsemisalad linnul on siiski olnud 1500 kilomeetri kaugusel Lõuna-Venes. Praegu pesitseb Euroopas keisrikotkas ainult umbes sada paari: Hispaanias, Portugalis, Tshehhis, Ungaris, Jugoslaavias, Bulgaarias, Rumeenias ning Kreekas. Nende idarassi elamisterritoorium ulatub Lõuna-Venemaa kaudu N. Liidu Aasia poolsetesse osadesse kuni Baikalini. Keisrikotkas on Soome 390. linnuliik.

☆

22. mail sai Soome parlament (Eduskunta) 75 aastaseks. Omal ajal peeti seda kõige demokraatlikumaks maailmas. Soome on esimene riik Euroopas, kes lubas ka naistele hääleõiguse ja teine riik maailmas (Uus-Meremaa 1902. a.). Soomlased olid aga esimesena, kes andsid naistele võimaluse kandideerida rahvasaadikuteks. Soome esimeses ühekojaga parlamendis oli naisi 19.

☆

Viimasel gallupil selgus, et sotsiaaldemokraatide erakond on Soomes populaarseim. Teisele kohale paigutub parempoolne koonduspartei. Mõlemad on riigi suurimad parteid: SDP 34%, Rahvuslik Koonduspartei 23,9%, keskerakond 17,6%, kommunistid/rahvademokraadid 14,4 %. Väiksemate erakondade toetus liigub 0,1—3,3 protsendi raamides. Seega parempoolseid erakondi toetab rahvast 51,6 ja vasakpoolseid vastavalt 48,4%. SKP/SKDL toetus langeb.

☆

Helsingis korraldatud jäähoki maailmameistrivõistlustel toimusid mõned meeleavaldused. Hulk noori, riietunud Suomi-tähtedega treeningdressis, nõudsid suure plakatiga Tallinna vabastamist (Tallinna vapaaksi). „Helsingin Sanomat" järgi olevat noored kuulunud Tallinna iseseisvusliikumisse. Naiivselt ajaleht jätkab: „Miks Tallinn vabaks tahetakse, sest on ju soomlastele võimalik minna hubasesse linna vaevatult, et veeta tõesti vaba elu."

Ajaleht jätab mainimata, et ka eestlased ise tahaksid tulla vabalt Helsingisse „vaba elu veetma". Lõpuks ajaleht nendib, et Tallinna „vabastajad" (jutumärgid lehe poolt) ei jõudnud kaua määratseda, enne kui politsei viinud ära „peanorija" (jutumärgid ajalehelt) koos loosungiga.

Seoses USA — N. Liidu vahelise mänguga, mille võitsid venelased 8—4, toimusid ka mõned vahejuhtumid. Soome publikule ei meeldinud vene võit ja seda sai tunda venelaste treener koos mõne mängijaga: kaks purjus soomlast viskasid venelaste kaela pop-cornisid ja coca-colat. Mehed arreteeriti.

☆

Veel aprillis olid otsesed telefoniühendused Leningradi, Kiievi, Minski ja Tallinnaga katkestatud ja Soome Posti- ja televalitsuse poolt teatati, et pole tõenäoline, et neid ka lähemal ajal korda saab. Soomlased rõhutavad, et nende osas kontaktid on täiesti korras ja et viga on idanabri pool. Ajalehtede järgi ühendused telefoniteel kõikjale mujale N. Liidus, välja arvatud Moskva, katkesid äkki möödunud novembris. Venelased räägivad, et küsimuses on tehnilised raskused. Keskjaama kaudu ühendused Tallinnaga jätkuvad endisel viisil.

J.M.

Pastor Kaljo Raid abiellus Eestis

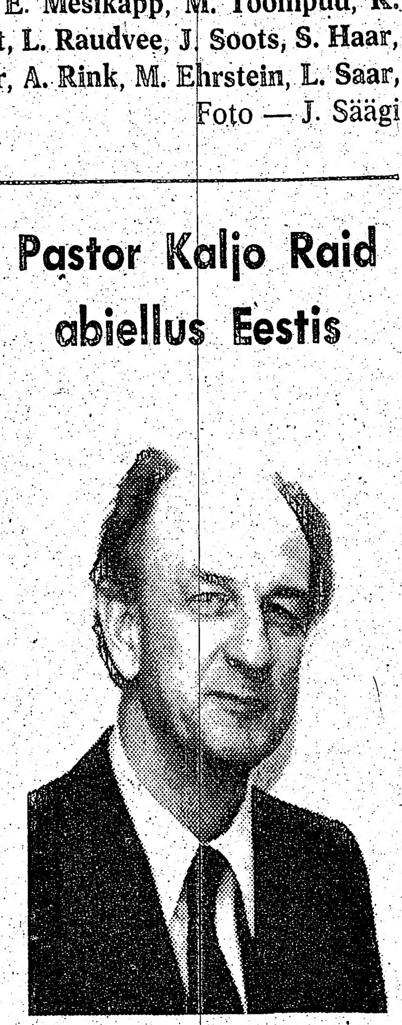

Toronto Eesti Baptisti Koguduse pastor Kaljo Raid teatas möödunud pühapäeva hommikusel jumalateenistusel, et ta on abiellunud Eestis pastor Puu lesega ja on nüüd perekonnaisa.

Tema väljavalitu, kelle abikaasa uppus 9 a. tagasi Viljandi järve, on viie lapse ema. Neist kõige noorem on 9-aastane tütar, 11 ja 19 aastased tütred ja 21 ja 23-aastased pojad, kes on abielus. Vanem tütar abiellub 17. juulil Oleviste kirikus sealse baptisti koguduse pastori Tärgi tütrepojaga.

Pastor Kaljo Raid on 61-aastane ja tema abikaasa, kes elab Pääskülas 44-aastane. Nad laulatati 28. juunil õp. Meriloo poolt ja 29. juunil registreeriti ametlikult. 30. juunil Kaljo Raid lahkus Eestist ja nagu ta ütles kogudusele, peab siin nüüd üksinda mesinädalaid. Väljasõiduluba taotletakse abikaasale ja kahele nooremale lapsele. Kogudusele ei tulnul pastori abiellumine üllatusena, kuna kuuldused sellest liikusid juba varem.

OTTAWA EESTLASED

kohtuvad igal kolmapäeval kell 12.00 —14.00 einetades „Casa Mendeza" alumises saalis, 366 Lisgar Ave., Bank tänava lähedal.

Väljast sissesõitnud rahvuskaaslastele see annab hea võimaluse tutvunemiseks Ottawa eestlastega ja informatsiooni saamiseks pealinna kohta.

TEADAANNE

Ülemaailmne E.N.K.S. Tütarlaste Gümn. (Tartu) vilistlaste kokkutulek on Inglismaal, Euroopa Eestlaste Päevade ajal, Leicester'i Eesti Majas, 366 Fosse Rd. North, reedel 16. juulil 1982 kell 16.00—18.00.

Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsi Tütarlaste Gümnaasiumi Vilistlased Inglismaal

Küüditatute mälestuspäev Ottawas

Kesknädala õhtul, 16. juunil toimus Ottawas kohalike eesti, läti, leedu ja ukraina seltside ja ühingute ühine leina kontsert-jumalateenistus Püha Matteuse kirikus esimeste suurküüditamiste ohvrite mälestuseks, kaasa-arvatud 6 miljoni ukrainlase hävimine kunstlikult loodud näljasurma läbi 1932—1933 aasta ajavahemikus. Jumalateenistusel teenisid luteri, kreeka ja rooma katoliiklikud vaimulikud. Praost A. Taul Torontost pidas ingliskeelse jutluse.

Iga-aastane õhtune leinateenistus omab kindla ettekannete ja ajalise raamistiku ja seetõttu saanud mõjuvaks kontsert-jumalateenistuseks, mis algab rahvuslippude sissekandmisega rahvushümnide helide saatel orelilt ja sümboolse okastraadist pärja asetamisega noorte poolt kiriku altari ette. Kontsert-osas esines lätlane A. Rundans orelil, leedulaste poolt esines koloratuur-sopran Gina Capkas hästi valitud soolodega ja ukrainlaste koor L. Evasko juhtimisel kaunistas leinalist õhtut väärikalt. Vaimulike ühispalve ja oreli lõppmäng „Üks kindel linn ja varjupaik" lõpetas üle tunni kestnud teenistuse.

Praost A. Tauli jutluse teemaks oli N. Liidu terroriaktid, kiriku ja usklike tagakiusamine Baltimaadel ning Ukrainas. Jutlus rõhutas ikestatud rahvaste raugematut usku ja surematut vabadussoovi.

Kirikus viibis üle 300 kuulaja, eestlasi neist umbes veerandsaja ümber.

☆

Balti rahvaste vastu toimetatud kuritööde tulemuseks oli 1953. aastaks alates okupatsiooni algusest kogusummas ühe miljoni inimese hukkumine, s.t. üks elanik viiest oli emb-kumb kas küüditatud või mõrvatud või hukkunud sõjas.

RP

KYLLIKKI LEITI TALLINNAST

HELSINGI (M.E.) — Soomes on viimase kolme aasta jooksul filmitud Kalevala teemaga seotud aga mitmes suhtes moodses versioonis, sarja nimega „Rauta-aika" (Rauaaeg). Esimesed osad on juba televisioonis nähtud ning tulemus on hea.

Kyllikkina esineb üks eesti andekamaid näitlejaid Elle Kull Tallinnast. Hiljuti teda intervjueeris naisteajakiri „Me naiset".

Ühel pildil seisab Kull kõrvuti oma kolleegi Juri Krukoviga, kelle kohta Kull mainib, et see olevat üks Eesti andekamatest noortest näitlejatest ja mõlemad on ka sõbrad.

Kolm aastat tagasi tuli Elle Kull esimest korda Moskva rongist Soome ja hakkas filmimine. Kulli oli toonud Soome teatrijuht Kalle Holmberg, kellele ei õnnestunud leida õiget Kyllikit Soomest. Kalevala produtseerija Reima Kekäläinen läks Tallinna, et otsida sealt ehtne Kyllikki ja piltide ning soovituste põhjal valitud Kull seda rolli mängima.

Mispärast just Elle Kull? Kalle Holmberg vastab: „Temal on selliseid vaimseid omadusi, mida temaealistel näitlejatel vaid harva on. Ka välimuselt on ta väga sobiv oma rolli, pikk ja ilus naine."

Eesti neiu ei valdanud soome keelt. Talle oli aga põnev võõras riigis töötamine hoolimata, et ta oli varem tegelenud filmiga nii Leedus kui ka mujal N. Liidus.

Eesti näitlejanna käis filmimise ajal Soomes neli korda. Vähehaaval hakkas ta soome keelt õppima ja valdab seda praegu soravalt.

Soome ajakiri konstateerib, et Elle Kulli elu pole ilma probleemideta. Missugused need problemid aga on, neid ei öelda. Tema perekonda kuuluvad vanemad Haapsalus ja kaks õde Tallinnas. Kõige lähedasem on siiski Draamateatri rezhissöör Ago-Endrik Kerge, kellega Elle elanud viis aastat koos.

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

„SIIN TALLINN, T...

4.

Riigi Ringhäälingu (RR) muusikaosakonnale langes umbes 65% üldisest saatekavast, mida tuli täita võimaluste piirides: RR orkester, heliplaadid, solistid, koorid, ansamblid jne.

Alustasin oma tööd teadustajana aastal 1937. Paralleelselt õppisin Tallinna Konservatooriumi lauluklassis, kuna selleks esialgu veel aega üle jäi. Olles töötanud umbes pool aastat teadustajana, tegi RR direktor kol. F. Olbrei mulle ettepaneku aidata kaasa muusikaosakonna programmide koostajana, kuna selle osakonna toimetajal Vardo Holmil töökoorem üle pea kasvama kippus. Olin nõus ja nii tutvusin varsti kõikide muusikaosakonna „saladustega". Vahepeal lõpetas V. Holm oma õpingud Tallinna Konservatooriumis ja pidi minema sundaega teenima, kuna oli selleks varem saanud vastava pikenduse. Jälle oli mul kõnelus kol. Olbreiga, kes mult küsis, kas saaksin hakkama saatekava koostamisega V. Holmi ärolekul, millele jaatavalt vastasin. Nii algas mu „karjäär" muusika-osakonnas ja pean ütlema, et see oli mulle õnneks traagilistel aastatel 1941—1944.

UUENDUSED

Tööd oli palju, kuid see oli väga huvitav ja vaheldusrikas. Algul koostasin saatekava vana shablooni kohaselt kuid pikkamööda läksin julgemaks ja püüdsin kava mitmekesistada. Samuti püüdsin „uuendada" kavade pealkirju, sest mulle tundus, et on väga igav lugeda iga päev saatekavast pealkirju, nagu „Muusika pärastlõunaks" või „Õhtukontsert". Saade kui selline jäi alles, kuid sai uue nimetuse, kusjuures kasutasin mõne populaarse heliplaadi tiitlit või improviseerisin ise vastava pealkirja. Mul pole loomulikult enam meeles neid pealkirju, mille leiutamiseks pidin aju liigutama, kuid toon siiski mõned näited: pealkirja „Mustlasmuusika" asemel kasutasin pealkirja „Hei, mustlane mängi!" või „Mustlaseks ma olen sündinud" (j.m.); „Viini valsside" asemel kas „Ilusal, sinisel Doonaul" või „Doonau lained" (j.m.); „Õhtukontsert" asemel „Tähis on taevas ja kumamas kuu" (jne.). Samuti püüdsin koostada kavu sümfoonilisest muusikast teatud teemal, nagu „Torm muusikas" jne. Heliplaatidel (tol ajal 78 tiiru minutis) polnud märgitud plaadi kestvust. Seetõttu arvestasime ae... ga umbkaudselt: suur plaat 4+4, väi... ke plaat 3+3 minutit, kuid selle ar... vestusega võis kergesti juhtuda, e... mõni plaat jäi mängimata või tul... midagi lisada. Aja jooksul tegim... siiski edusamme: teadustaja mõõti... plaadi kestvust stopperiga, et kav... koostamisel ajalisi vigu ei tekik... Praegu on asi palju lihtsam sest ig... „long play'l" või helilindil on täpse... kestvused märgitud.

Kuna ringhäälingul oli oma orke... ter, siis selle kontserdid oli saateka... vas 5—6 korda nädalas, kusjuure... orkestriproovid toimusid hommiku... kella 9—12. Kava koostasid dirige... did: R. Kull, P. Nigula ja O. Roots... Orkester oli 50-liikmeline, kusjuure... kontsertmeistriteks olid: Rudol... Palm, Hubert Aumere, Carmen Pri... Berendsen ja Zelia Uhke-Aumere... Vajaduse korral komplekteeriti o... kestrit „Estonia" teatriorkestri mu... sikutega ja erijuhtudel võisime mo... dustada isegi 100-liikmelise sümfo... niaorkestri. Ma piirdun RR orkest... suhtes vaid nende ridadega ja lo... dan, et mõni endine orkestri liig... vabas maailmas sellest kunagi pik... malt kirjutab.

SOLISTID

Mis puutub vokaal- ja instrume... taalsolistidesse, siis kõik meie tu... tud ja ka vähemtuntud solistid sa... võimaluse ringhäälingus esinem... seks. Samuti andsime võimalusi e... nemiseks ka „uutele" solistide... (konservatooriumi vanemate klass... de õpilased), kes aga pidid enne so... ritama mikrofoniproovi vastava k... misjoni ees. Läheks pikale, kui ha... kaksin märkima kõikide solistide ... mesid. Täpsuse mõttes peaks m... oleme käepärast „saatekava päevik... mida aga kuskilt võtta pole.

Ringhäälingul oli oma klaverisaa... ja solistide jaoks, kelleks olid: Tek... Koha, Dagmar Kokker ja Karin Pr... Raudsepp (neid oli rohkem, kuid ... med on ununenud). Vajaduse korr... saatis soliste ka Priit Nigula. En... esinemist toimus vastav mikrofo... proov koos klaverisaatjaga, tavalise... esinemise päeva hommikul. Ku... mikrofonid olid tol ajal palju „tur... likumad" kui praegu, siis oli pro... väga tähtis, et solist teaks, mill... distantsi mikrofoni suhtes pidad... Kõige raskem oli proov sopranite... sest kõrgetes toonides hakkas m... rofon „plärisema" ja oli juhuse... kus pidime paluma, et solist kõrge... toone võttes mikrofonile selja pö... raks. Praeguste mikrofonidega se... probleemi ei ole.

Et mitte unustada: meie ringh... lingul oli kontakt Leedu, Läti, Soo... ja Rootsi raadiotega n.n. „vahet... solistide" esinemiseks, s.t. kui ee...

Küüditatute mälestuspäev Ottawas

Kesknädala õhtul, 16. juunil toimus Ottawas kohalike eesti, läti, leedu ja ukraina seltside ja ühingute ühine leina kontsert-jumalateenistus Püha Matteuse kirikus esimeste suurküüditamiste ohvrite mälestuseks, kaasa-arvatud 6 miljoni ukrainlase hävimine kunstlikult loodud näljasurma läbi 1932—1933 aasta ajavahemikus. Jumalateenistusel teenisid luteri, kreeka ja rooma katoliiklikud vaimulikud. Praost A. Taul Torontost pidas ingliskeelse jutluse.

Iga-aastane õhtune leinateenistus omab kindla ettekandete ja ajalise raamistiku ja seetõttu saanud mõjuvaks kontsert-jumalateenistuseks, mis algab rahvuslippude sissekandmisega rahvushümnide helide saatel orelilt ja sümboolse okastraadist pärja asetamisega noorte poolt kirku altari ette. Kontsert-osas esines lätlane A. Rundans orelil, leedulaste poolt esines koloratuur-sopran Gina Capkas hästi valitud soolodega ja ukrainlaste koor L. Evasko juhtimisel kaunistas leinalist õhtut väärikalt. Vaimulike ühispalve ja oreli lõppmäng „Üks kindel linn ja varjupaik" lõpetas üle tunni kestnud teenistuse.

Praost A. Tauli jutluse teemaks oli N. Liidu terroriaktid, kiriku ja usklike tagakiusamine Baltimaadel ning Ukrainas. Jutlus rõhutas ikestatud rahvaste raugematut usku ja surematut vabadussoovi.

Kirikus viibis üle 300 kuulaja, eestlasi neist umbes veerandsaja ümber.

☆

Balti rahvaste vastu toimetatud kuritööde tulemuseks oli 1953. aastaks alates okupatsiooni algusest kogusummas ühe miljoni inimese hukkumine, s.t. üks elanik viiest oli emb-kumb kas küüditatud või mõrvatud või hukkunud sõjas.

RP

KYLLIKKI LEITI TALLINNAST

HELSINGI (M.E.) — Soomes on viimase kolme aasta jooksul filmitud Kalevala teemaga seotud aga mitmes suhtes moodses versioonis, sarja nimega „Rauta-aika" (Rauaaeg). Esimesed osad on juba televisioonis nähtud ning tulemus on hea.

Kyllikkina esineb üks eesti andekamaid näitlejaid Elle Kull Tallinnast. Hiljuti teda intervjueeris naisteajakiri „Me naiset".

Ühel pildil seisab Kull kõrvuti oma kolleegi Juri Krukoviga, kelle kohta Kull mainib, et see olevat üks Eesti andekamatest noortest näitlejatest ja mõlemad on ka sõbrad.

Kolm aastat tagasi tuli Elle Kull esimest korda Moskva rongist Soome ja hakkas filmimine. Kulli oli toonud Soome teatrijuht Kalle Holmberg, kellele ei õnnestunud leida õiget Kyllikit Soomest. Kalevala produtseerija Reima Kekäläinen läks Tallinna, et otsida sealt ehtne Kyllikki ja piltide ning soovituste põhjal valitud Kull seda rolli mängima.

Mispärast just Elle Kull? Kalle Holmberg vastab: „Temal on selliseid vaimseid omadusi, mida temaealistel näitlejatel vaid harva on. Ka välimuselt on ta väga sobiv oma rolli, pikk ja ilus naine."

Eesti neiu ei valdanud soome keelt. Talle oli aga põnev võõras riigis töötamine hoolimata, et ta oli varem tegelenud filmiga nii Leedus kui ka mujal N. Liidus.

Eesti näitlejanna käis filmimise ajal Soomes neli korda. Vähehaaval hakkas ta soome keelt õppima ja valdab seda praegu soravalt.

Soome ajakiri konstateerib, et Elle Kulli elu pole ilma probleemideta. Missugused need problemid aga on, neid ei öelda. Tema perekonda kuuluvad vanemad Haapsalus ja kaks õde Tallinnas. Kõige lähedasem on siiski Draamateatri rezhissöör Ago-Endrik Kerge, kellega Elle elanud viis aastat koos.

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele
Eesti Sihtkapital Kanadas
kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

„SIIN TALLINN, TARTU JA TÜRI!"

4.

Riigi Ringhäälingu (RR) muusikaosakonnale langes umbes 65% üldisest saatekavast, mida tuli täita võimaluste piirides: RR orkester, heliplaadid, solistid, koorid, ansamblid jne.

Alustasin oma tööd teadustajana aastal 1937 Paralleelselt õppisin Tallinna Konservatooriumi lauluklassis, kuna selleks esialgu veel aega üle jäi. Olles töötanud umbes pool aastat teadustajana, tegi RR direktor kol. F. Olbrei mulle ettepaneku aidata kaasa muusikaosakonna programmide koostajana, kuna selle osakonna toimetajal Vardo Holmil töökoorem üle pea kasvama kippus. Olin nõus ja nii tutvusin varsti kõikide muusikaosakonna „saladustega". Vahepeal lõpetas V. Holm oma õpingud Tallinna Konservatooriumis ja pidi minema sundaega teenima, kuna oli selleks varem saanud vastava pikenduse. Jälle oli mul kõnelus kol. Olbreiga, kes mult küsis, kas saaksin hakkama saatekava koostamisega V. Holmi ärolekul, millele jaatavalt vastasin. Nii algas mu „karjäär" muusika-osakonnas ja pean ütlema, et see oli mulle õnneks traagilistel aastatel 1941—1944.

UUENDUSED

Tööd oli palju, kuid see oli väga huvitav ja vaheldusrikas. Algul koostasin saatekava vana shablooni kohaselt kuid pikkamööda läksin julgemaks ja püüdsin kava mitmekesistada. Samuti püüdsin „uuendada" kavade pealkirju, sest mulle tundus, et on väga igav lugeda iga päev saatekavast pealkirju, nagu „Muusika pärastlõunaks" või „Õhtukontsert". Saade kui selline jäi alles, kuid sai uue nimetuse, kusjuures kasutasin mõne populaarse heliplaadi tiitlit või improviseerisin ise vastava pealkirja. Mul pole loomulikult enam meeles neid pealkirju, mille leiutamiseks pidin aju liigutama, kuid toon siiski mõned näited: pealkirja „Mustlasmuusika" asemel kasutasin pealkirja „Hei, mustlane mängi!" või „Mustlaseks ma olen sündinud" (j.m.); „Viini valsside" asemel kas „Ilusal, sinisel Doonaul" või „Doonau lained" (j.m.); „Õhtukontsert" asemel „Tähis on taevas ja kumamas kuu" (jne.). Samuti püüdsin koostada kavu sümfoonilisest muusikast teatud teemal, nagu „Torm muusikas" jne. Heliplaatidel (tol ajal 78 tiiru minutis) polnud märgitud plaadi kestvust. Seetõttu arvestasime aega umbkaudselt: suur plaat 4+4, väike plaat 3+3 minutit, kuid selle arvestusega võis kergesti juhtuda, et mõni plaat jäi mängimata või tuli midagi lisada. Aja jooksul tegime siiski edusamme: teadustaja mõõtis plaadi kestvust stopperiga, et kava koostamisel ajalisi vigu ei tekiks. Praegu on asi palju lihtsam sest iga „long play'l" või helilindil on täpsed kestvused märgitud.

Kuna ringhäälingul oli oma orkester, siis selle kontserdid oli saatekavas 5—6 korda nädalas, kusjuures orkestriproovid toimusid hommikul kella 9—12. Kava koostasid dirigendid: R. Kull, P. Nigula ja O. Roots. Orkester oli 50-liikmeline, kusjuures kontsertmeistriteks olid: Rudolf Palm, Hubert Aumere, Carmen Prii-Berendsen ja Zelia Ühke-Aumere. Vajaduse korral komplekteeriti orkestrit „Estonia" teatriorkestri muusikutega ja erijuhtudel võisime moodustada isegi 100-liikmelise sümfooniaorkestri. Ma piirdun RR orkestri suhtes vaid nende ridadega ja loodan, et mõni endine orkestri liige vabas maailmas sellest kunagi pikemalt kirjutab.

SOLISTID

Mis puutub vokaal- ja instrumentaalsolistidesse, siis kõik meie tuntud ja ka vähemtuntud solistid said võimaluse ringhäälingus esinemiseks. Samuti andsime võimalusi esinemiseks ka „uutele" solistidele (konservatooriumi vanemate klasside õpilased), kes aga pidid enne sooritama mikrofoniproovi vastava komisjoni ees. Läheks pikale, kui hakkaksin märkima kõikide solistide nimesid. Täpsuse mõttes peaks mul oleme käepärast „saatekava päevik", mida aga kuskilt võtta pole.

Ringhäälingul oli oma klaverisaatja solistide jaoks, kelleks olid: Tekla Koha, Dagmar Kokker ja Karin Prii-Raudsepp (neid oli rohkem, kuid nimed on ununenud). Vajaduse korral saatis soliste ka Priit Nigula. Enne esinemist toimus vastav mikrofoniproov koos klaverisaatjaga, tavaliselt esinemise päeva hommikul. Kuna mikrofonid olid tol ajal palju „tundlikumad" kui praegu, siis oli proov väga tähtis, et solist teaks, millist distantsi mikrofoni suhtes pidada. Kõige raskem oli proov sopranitega, sest kõrgetes toonides hakkas mikrofon „plärisema" ja oli juhuseid, kus pidime paluma, et solist kõrgeid toone võttes mikrofonile selja pööraks. Praeguste mikrofonidega seda probleemi ei ole.

Et mitte unustada: meie ringhäälingul oli kontakt Leedu, Läti, Soome ja Rootsi raadiotega n.n. „vahetussolistide" esinemiseks, s.t. kui eesti solist esines läti raadios, siis sealne solist sai võimaluse esinemiseks meie raadios. Anekdootina tuleb meelde järgmine lugu: proovile tuleb leedu solist, tutvustades end saksa keeles (eesti keelt meie lõunanaabrid ei rääkinud, samuti meie ei osanud ei läti ega leedu keelt): „Mein Name ist Santvaras" (mu nimi on Santvaras). Kui kuulsin seda nime, siis (häbi ütelda!) muigasin, millele leedu laulja kohe reageeris: „Tean juba, mis tähendus on teie keeles sõnadel „sant" ja „varas"!" Kaklema me muidugi ei läinud, vaid vastuoksa, saime kohe headeks sõpradeks tänu sellele humoorikale intermetsole.

Teine „nali": pr. Dagmar Kokkeri (neiupõlve nimega Murakas) kohta oli sepitsetud järgmine vemmelvärss: „Ringhäälingu trump ja turakas — Dagmar Kokker-Murakas." Loodan, et Dagmar mulle Montrealist kohtukutset ei saada!

Kui juba olen hakanud anekdoote rääkima, siis veel paar sõna „Estonia" solistidest. Mõnikord juhtus, et solistil oli ette nähtud esinemine ringhäälingus, kuid samal ajal pidi kaasa tegema ooperis. Õnneks sai teatrihoonest tulla meie ruumidesse teatud vaheukse kaudu ja nii mõnigi kord esines solist mikrofoni ees kas Mefisto, Lohengrini, Butterfly jne. riietuses, rutates pärast seda tagasi teatrisse, et seal edasi laulda. Solistide kontserdid olid lühikesed, kestvusega 15—20 minutit, ja ooperites olid ka omad vaheajad, nii et sel puhul sai aega sünkroniseerida, et mitte kava ära jätta.

Peale solistide esinesid RR saatekavas kõik meie tuntumad sega-, mees- ja naiskoorid, kammermuusika- ja vokaalansamblid, tantsuorkestrid, vana tantsumuusika solistid (kannel, lõõtspill jne.). Muusika-osakond arvestas kava koostamisel kõiki võimalusi. Esinejad pidid andma täpse kava 3—4 nädalat varem, et see siis ka õigeaegselt „Raadiolehes" ilmuks.

„MAAILMA-KONTSERDID"

Igal aastal toimus 2—3 maailmakontserti, milliseid suurem osa raadiojaamadest vastaval kokkuleppel üle kandsid. Need saated algasid ülitäpselt, kusjuures teadustajale jäi vaevalt aega selle rahvusvahelise programmi teadustamiseks kohalikus keeles. Mäletan, et olin teadustajaks Austraaliast ülekantava maailma-kontserdi puhul. Enne seda oli kavas loeng ja ma palusin lektorit, et ta lõpetaks ettekande kell 19.59, et saaksin siis teadustada kontserti, mis algas kell 20. Kahjuks sattus lektor vaimustusse ja ei jälginud kellaaega. Pidin siis sulgema lektori mikrofoni, lastes tal enne seda veel lauset lõpetada ja õnneks jäi veel aega, kuigi napilt, Austraalia kava teadustamiseks. Lektor luges veel 5 minutit oma loengut suletud mikrofoni ees, ilma et ta sellest teadlik oleks olnud. Paremat „karistust" ma talle ei leidnud!

Kokkuvõtteks ütleksin, et muusika-osakonnal olid tähtsad ülesanded niihästi eesti kui ka teiste maade muusika tutvustamisel. Peale „tõsise" muusika kandsime üle ka ajaviite-, tantsu-, rahvalikku- ja rahvamuusikat, et kava oleks mitmekülgne ja rahuldaks kõikide kuulajate maitseid. Samuti oli kavas ette nähtud „soovikontsert" heliplaatidelt, et rahuldada kuulajate kirjalikult esitatud soove.

Minu kava koostamisega jäädi üldiselt rahule, niihästi raadiokuulajate (ka Soomes) kui ka kolleegide kriitika kohaselt. Kui muusika-osakonna toimetaja vabanes sundaja teenimisest, siis RR direktor leidis sobiva lahenduse uuele olukorrale, nimetades mind muusika-osakonna abitoimetajaks, kusjuures täitsin ka teadustaja ülesandeid paar korda nädalas.

Töötamine muusika-osakonnas oli mulle õnneks. Kuna see osakond on „apoliitiline" (kuigi mitte 100%-liselt), siis ei visatud mind välja ei punaste ega ka mitte saksa okupatsiooni ajal (1941—1944), vaid vajati minu kaastööd „spetsina" muusikakavade koostamisel ka nendel perioodidel.

ANDRES PIRK

☆

Kui toimetus lubab, siis veel paar sõna endistele kolleegidele vabas maailmas: Olen tihti mõtelnud, et oleks aeg kirja panna Riigi Ringhäälingu „ajalugu", nii hästi Eesti Vabariigi ajast, kui ka N. Liidu ja Saksa okupatsiooni perioodidest (1940—1944). See ajalugu võiks olla mälestuskildudena, sest igal ühel meist on erimälestused. Ühel inimesel on võimatu seda ajalugu kirja panna, kuid saades andmeid ja kaastööd endistelt kaastöölistelt, samuti solistidelt, lektoritelt, muusikameestelt jne., võiks koguneda huvitav materjal suuremaks trükitud väljaandeks. Olen kõige selle üle mõtteid vahetanud Roman Toiga ja Heino Rebasega, kui külastasin Kanadat aastal 1980: nende arvates on mõte hea ja ka läbiviidav. Kui soovite mulle kirjutada ja kaastööd teha (ma ei saa praegu veel midagi konkreetset ütelda selle „ajaloo" trükkimise kohta), siis minu aadress on: Andres Pirk — Mendoza 3127, 1° p. dpto. 4, Buenos Aires (1428), Argentina.

Jällekuulmiseni!

Samuti võib kaastööd saata: Heino Rebane „Meie Elu" aadressil, Roman Toi, 18 Valentine Drive, Don Mills, Ont. M3A 3I6.

Maria Lember oma auhindadega Foto — J. Sotnik

VÕISTLUSUJUJA MARIA LEMBER ALUSTAS KOLMEAASTASELT

16 aastat vana Maria Lember, kes on meie kolmest paremast ujumissportlasest kõige vanem, elab Markham'is ja on sealse ujumisklubi liige. Võistlemisega algas 4 aastat tagasi ja on arenenud nende aastate vältel oma klubi kuulsamaks. Tema erialaks on pikemad distantsid 400—800 m vabastiilis ja 200 m liblikstiilis.

29. mail, kui meie ujumissportlased ujusid Põhja-Ameerika Balti ujumisvõistlusel uusi rekorde ja võitsid rohkelt esikohti, oli ta Kanada Ujumisliidu poolt korraldatud ujumisinstruktorite kursuse lõppeksamitel, kus saavutas ujumisinstruktori kutse. Tema ülesandeks jääb nüüd Markham'i klubi noorte võistlejate väljaõpetamine, kuid jätkab samal ajal ise võistlemist. Ta areneb pidevalt edasi ja aasta esimesel poolel on parandanud oma isiklikke rekorde juba kümme korda. Treeneerib pidevalt 20 tundi nädalas. Sel aastal on ta juba võistelnud kuuel suurvõistlusel, kus saavutas 2 kuld, 2 hõbe- ja 4 pronksmedalit.

Möödunud aastal saavutas Kanada rahvusliku (National Level) taseme. Sellel tasemel võistlejaid võistlustel enam eraldi vanusegruppidesse ei liigitata. Tema viimaseks suurvõistluseks, milline peeti Kanada rahvuslikul tasemel ja millest võttis osa üle 400 võistleja oli Ontario esivõistlus, mis toimus 11.—13. juunini St. Catharine's Brock Ülikooli ujulas. Võisteldes seal koos täiskasvanutega saavutas ta 800 m vabaltujumises 6. koha ajaga 9.29,16, mis oli ta uus isiklik rekord. Samal võistlusel saavutas ta veel uued isiklikud rekordid 100 m liblik- ja 400 m eristiilis. Üheks raskemaks võistluseks sel hooajal on tal septembri kul Edmontonis, kust iga ala kolm parimat saadetakse British Commonwealth'i esivõistlusele, millised peetakse Australias.

Marial tekkis huvi ujumise vastu juba kolme-aastaselt. Kord emaga esimest korda vaadates vanemate laste ujumist Markham'i ujulas ütles emale, et tahab ka sinna teiste laste hulka ujuma minna. Ema asus selles küsimuses eitavale seisukohale ja tal algas seal emaga kaunis elav mõttevahetus ujumise küsimuses. Seda jälgis ujula vetelpäästja, kes võttis Maria sülle, viskas vette ja päästis ta siis kõigi vetelpääste reeglite kohaselt. Pärast seda esimest seiklust vees pandi ta ujumist õppima ja ta saavutas oma soovi — minna teiste lastega koos ujuma. Aastate vältel arenes ta üha paremaks ja 12 aastaselt algas tema võistluste karjäär. Nüüd 16-ne aastaselt ei ole ta mitte ainult oma klubi üks kuulsamaid võistlejaid, vaid ka diplomeeritud võistlejate treener.

HARALD RAIGNA

VÄÄRTUSLIKUM KINK
MAALIKUNSTNIK
ÕLIMAAL SÜMER
SAARNIIT STUUDIOST
567 ROEHAMPTON Ave.Toronto.Tel.488-5895

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.

SPORT

Ujumisnädal Torontos

Metro-Toronto linnapea Paul V. Godfrey poolt oli nädal 28. juunist — 4. juulini kuulutatud Metro-Toronto ujumisnädalaks põhjusel, et sel nädalal kõik Kanada tippujujad, nende treenerid ja ka rohkel arvul ujumisorganisatsioonide juhte kogunesid Torontosse eelseisva maailma ujumis-esivõistluse katsevõistlusteks, mis peeti Torontos 1—4. juulini Etobicoke Olympium'i ujulas. Ujumisnädal avati esmaspäeval, 28. juunil ajakirjanduse konverentsiga. Seal tehti teatavaks, et ujumise organiseerimine Kanadas on majanduslikult toetatud väga suurte summadega Imperial Esso õlikompanii poolt, alustades sellega juba 1978 aastal. Viie aasta vältel on Imperial Esso Kanada võistlusujumist toetanud üle 1,6 miljoni dollariga. Käesolevaks aastaks on ettenähtud toetussummana 400.000 dollarit. Toetust jatkatakse ka veel edaspidi, peamiselt Kanada ujujate ettevalmistamiseks 1984 a. olümpia mängudele, millised toimuvad Los Angeles'is. Konverentsil oli ka väljapandud Esso Cup, milline oli väärtuslikumaks rändauhinnaks ujumise alal. Esso Cup'i võidab igal aastal ujuja, kes protsentuaalselt arvestades maailma tasemega on saavutanud aasta kõige kõrgema tulemuse. Selle hindamiseks on vastav erikomitee, mille koosseisu kuulub ka eestlane Aili Õunpuu.

Võistluste üksikasjaline kirjeldus järgneb.

HARALD RAIGNA

LÜHIDALT

☆ Võrreldes 1981 aasta pikamaajooksu osalejate arvu 1980. aastaga, siis ilmselt on jooksjate hulk veelgi kasvamas. USA-s 1981 a. peeti neli võistlust kus jooksu lõpetanuid oli igal juhul üle 10 000. Suurimale neist, Atlanta „Peachtree" 10 km, oli hinnatud ligi 2000 osalejat. Järgnesid San Francisco „Bay to Beakers" (7,6 miili) ümbes 18000 osalejaga, Spokane's „Bloomsday" (7,6 miili) 15551 jooksjat ja New York'i Maraton (26,2 miili) 13226 jooksu lõpetanut.

☆ Juunis Etobicoke'i (Toronto) staadionil toimunud Colgate Naissoo mängudel, üle 2000 osalejaga alates 10. aastast, kaitses oma kuulitõuke esikohta 30-aastane Diane Jones-Konihowski vaatamata sellele et oli juba viiendat kuud rase. Diane omab Kanada viievõistluse rekordi ja 1979 a. tõi Pan-Ameerika Mängudelt kuldmedali. Olles 10 lb. „ülekaalus" treenib praegu kaks korda päevas tõstes raskusi tugevuseks ja jookstes tõkkeid tehnika alalhoiuks ühtlasi uskudes, et kehaline vormisolek hõlbustab ka sünnituse kulgemist.

Mainitud võistlusel Ruth Carrier, kes aastal 1951 võitis „Miss Toronto" tiitli, saavutas nüüd 51 aastasena Põhja-Ameerika masterite rekordi 3000 m jooksus ajaga 12 min. 40,52 s. Olevat olnud treeningus ainult üheksa (9) kuud!

erk

Cindy Õunpuu

Vaipade ja mööbli PUHASTUS
auruga (steamcleaning)
Helistada ERIK LOKBIK
tel. 447-9834

MAAILMA PARIMAD EESTI UJUJAD

Ujumisvõistlusi on peetud ja rekordeid on tehtud paguluses palju, nagu P.-Am. Balti, ÜEP, Kalevi Ujumisklubi, Jõekääru, Lakewoodi, E. Mängude jne. Ujumissport Kanadas alustus Suvepäevade Shadow Lake'i võistlustega 1955, Jõekääru treeninguga alates 1957, Ujumisklubi loomisega 1960 ja paljude võistlustega Kanadas ja USA-s. Neist eesti ujujaist saavutasid mitmed häid tagajärgi ja paljud ujuvad veel edasi. Maailma- ja olümpiarekordeid loetakse ainult 50 m ujulas saavutatud. Kanadas ujutakse veel palju 25 m ujulas, mis on kiiremad ja ei saa õieti võrrelda.

Eesti ujumise parimad maailmas 50 m ujulas kuni 1982:

NAISED

100 m vabalt
59,18 L. Kruus Eesti
1.00,65 A. Liiv E.
1.00,89 P. Haug E.
1.01,11 M. Trofimova E.

200 m vabalt
2.07,96 E. Kosenkranius USA
2.09,88 P. Haug E.
2.12,4 A. Liiv E.
2.13,1 M. Sarajeva E.

400 m vabalt
4.18,94 E. Kosenkranius USA
4.34,42 P. Haug E.
4.35,35 M. Võsu E.
4.38,45 M. Sarajeva E.

800 m vabalt
8.48,59 E. Kosenkranius USA
9.32,34 M. Trofimova E.
9.36,9 M. Võsu E.
9.38,80 A. Liiv E.

1500 m vabalt
16.41,77 E. Kosenkranius USA

100 m rinnuli
1.13,77 C. Õunpuu Kanada (25 m ujulas)
1.15,84 K. Sillaste E.
1.16,68 I. Kuuskla E.
1.17,0 M. Trofimova E.

200 m rinnuli
2.39,12 C. Õunpuu Kan. (25 m uj.)
2.39,61 K. Sillaste E.
2.46,01 I. Kuuskla E.
2.46,50 R. Maalust E.

100 m liblikat
1.03,79 M. Trofimova E.
1.05,49 M. Herzmann E.
1.06,03 T. Tomson E.
1.06,77 K. Loo E.

200 m liblikat
2.19,97 M. Herzmann E.
2.23,98 M. Trofimova E.
2.25,10 E. Kosenkranius USA
2.26,11 T. Tomson E.

100 m selili
1.05,06 K. Indrikson E.
1.06,48 M. Trofimova E.
1.06,48 A. Liiv E.
1.07,77 T. Lusik USA

200 m selili
2.19,16 K. Indrikson E.
2.22,29 A. Liiv E.
2.23,25 T. Toimet E.
2.26,67 M. Trofimova E.

200 m kompleksi
2.22,42 M. Trofimova E.
2.25,0 A. Liiv E.
2.26,20 M. Herzmann E.
2.27,19 K. Indrikson E.

400 m kompleksi
4.58,31 A. Liiv E.
5.00,13 M. Trofimova E.
5.00,74 M. Herzmann E.
5.05,12 E. Kosenkranius USA

MEHED

100 m vabalt
53,0 T. Troost USA
53,06 M. Kukk E.
53,69 I. Stukolkin E.
54,8 R. Entmaa Kan. (25 m. uj.)
55,59 K. Liivamägi E.
55,6 P. Matt E.

200 m vabalt
1.51,99 I. Stukolkin E.
1.56,8 J. Külasalu Austraalia
1.57,9 A. Tikkerbär E.
2.00,07 K. Liivamägi E.
2.01,84 V. Sadikov E.

400 m vabalt
3.53,95 I. Stukolkin E.
4.01,44 J. Külasalu Austraalia
4.06,67 A. Tikkerbär E.
4.15,75 V. Sadikov E.
4.19,76 P. Matt E.

1500 m vabalt
16.22,70 I. Stukolkin E.
16.38,6 V. Sadikov E.
16.39,49 A. Kobli Rootsi
17.34,04 A.Tamm emäe E.

100 m rinnuli
1.06,87 I. Bugakov E.
1.08,0 J. Daniel Kan. (25 m ujulas)
1.08,44 H. Lomp E.
1.08,5 A. Jessin E.
1.10,93 R. Tshälov E.

200 m rinnuli
2.27,40 T. Erin E.
2.28,4 A. Jessin E.
2.28,81 H. Lomp E.
2.32,5 J. Daniel Kan. (25 m ujulas)
2.33,86 T. Soosaar E.

100 m liblikat
57,81 M. Kukk E.
58,9 T. Arusoo Kan.
59,67 L. Vilberg E.
1.01,2 M. Nigul E.
1.01,44 O. Labzin E.

200 m liblikat
2.08,9 T. Arusoo Kan.
2.10,01 L. Vilberg E.
2.15,24 K. Liivamägi E.
2.16,66 V. Ratsihhin E.
2.17,7 M. Nigul E.

100 m selili
1.00,87 O. Labzin E.
1.02,22 L. Vilberg E.
1.03,23 P. Otti E.
1.04,49 E. Lõhmus E.
1.05,8 A. Tikkerbär E.
1.06,7 A. Tomson USA

200 m selili
2.12,07 L. Vilberg E.
2.14,12 O. Labzin E.
2.15,09 P. Otti E.
2.16,48 R. Laidvee E.
2.17,16 E. Lõhmus E.
2.20,9 A. Tikkerbär E.

200 m kopleksi
2.13,88 K. Mast E.
2.16,5 R. Entmaa Kan. (25 m uj.)
2.16,61 H. Lomp E.
2.16,81 K. Liivamägi E.
2.17,76 O. Labzin E.
2.18,04 A. Kiil E.

400 m kompleksi
4.42,24 G. Tõnning E.
4.48,89 A. Kiil E.
4.49,26 R. Laidvee E.
4.54,16 K. Liivamägi E.
4.58,47 E. Kozlik E.

(Koostanud ülemaailmsete andmete põhjal Mai Kreem, juunis 1982 Torontos)

ALO RAUN
EESTIKEELE ETÜMOLOOGILINE TEATMIK
222 lhk. Hind $15.00. Postiteel tellides pluss saatekulu Kanadasse $2.00, USA-sse $4.00.
MÜÜGIL
„MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6

KODUMAA KIRIK „RAHUPROPAGANDA" SÕIDUVEES

KGB häälekandja „Kodumaa" lisana saadeti läänemaailma E. Harki propagandā-broshüür .. „Eesti evangeelne ..luterlik .. kirik ..tänapäeval" (trükitud 7000 eks.). Kiriku-broshüür käsitleb oma neljandas peatükis Moskva viimast sireenilaulu, nn. rahuliikumist.

Sel teemal sealsel peapiiskopil on pagulastele muuhulgas öelda: „Kui nüüd kainelt ja erapooletult vaadelda põhjusi, mis on tinginud maailmas relvastusmisvõidujooksu ja tuumasõjaohu hiiglasliku kasvutempo, siis võib öelda, et vastutus lasub eelkõige USA-l ja tema liitlastel. Kurssi relvavarude nii kvantitatiivsel kui kvalitatiivsele suurendamisele teostatakse nn. „Nõukogude hädaohu" müüdi katte all, seda põhjendatakse lääneriikide ebaveenvate kontseptsioonidega. Nii väidetakse, et maailm kindlustatakse raketi- ja tuumajastul „hirmu tasakaalu" läbi. Sellised kontseptsioonid rahuldavad täiel määral neid, kes on huvitatud võidurelvastumisest — kõigepealt Ameerika Ühendriikide sõjatööstuslikke ringkondi ja samuti ka Pekingit. Sellistel kontseptsioonidel ei ole aga midagi ühist hoolitsusega rahu kindlustamise ja rahvaste julgeoleku eest.

Nendes tingimustes on üldine desarmeerimine ja tuumrelvastuse piiramine julgeoleku ja rahu kindlustamise kesksed probleemid. Seda on mõistnud täielikult ka EEL Kirik ja tema liikmed. Ka oma kurbade kogemuste põhjal teatakse, mida tähendab sõda."

„Paljud koguduse liikmed võitlesid Nõukogude Armee ridades — Eesti Rahvuskorpuses. Nende hulgas oli ka mitmeid kirikuõpetajaid, näiteks 1977. aastal surnud peapiiskop A. Tooming ja käesolevate ridade autor, kes lahingutes Kuramaal sai haavata. Mitmed meie kirikud hävisid sõjas täielikult, mitmed said tõsiseid vigastusi. Meie vanem põlvkond on sõja läbi elanud, selle õudusi näinud ja tunnetanud. Aga ta on sellest rääkinud ka oma lastele ja lastelastele, õpetades neid vihkama sõda ja võitlema rahu nimel. Sest rahu on meie normaalse elu üks põhialuseid."

Ja peapiiskop jätkab oma poliitilist propagandat „rahuliikumise" teemal: „Nõukogude Liit, lähtudes järjekindlast rahupoliitikast, on sõjajärgsetel aastatel esitanud mitmetel rahvusvahelistel foorumitel enam kui sadakond konstruktiivset ettepanekut, mis puudutavad nii desarmeerimist kui ka võidurelvastumise üksikuid küsimusi."

Peapiiskop E. Harki poliitilised seisukohad lähtuvad soovunelmadest, mitte aga reaalsetest faktidest. E. Harkile võib andestada, kui meenutame ameerika tuntud evangelisti dr. Billy Grahami, kes jutlustas 9. mail Moskva baptistikirikus ja Jelihovski õigeusu katedraalis desarmeerimise vajadusest. Ta ei teinud juttu inimõigustest, kuid rõhutas, et Piibel käseb „ülemuste sõna kuulata".

KES ON EDGAR HARK?

Peapiiskopi lühibiograafia on avaldatud „rahupropaganda" broshüüri tagakaanel. EELK peapiiskop Edgar Hark on sündinud 8. oktoobril 1908. aastal Tartus töölise perekonnas. Lõpetanud 1928. aastal H. Treffneri poeglastekooli cum laude, asus ta 1929. aastal sügisel õppima teoloogiat Tartu Ülikoolis. Pärast õpingute lõpetamist ning prooviaastat Torma ja Paide kogudustes ordineeriti ta 29. märtsil 1936. aastal. Järgnevatel aastatel töötab E. Hark Tudulinna Rahu koguduses, Mustvee ja Lohusuu koguduses. Suure Isamaasõja päevil võitles E. Hark Nõukogude armee ridades. Pärast demobiliseerimist 1946. aastal töötas taas Mustvee ja Torma koguduse õpetajana. Aastatel 1949—1954 oli ta Tartu praostkonna praost. 1954. aastal asus E. Hark tööle Kaarli koguduse II pihtkonna õpetajana. 1948. aastal valiti ta konsistooriumi assessoriks.

Peapiiskop on E. Hark alates 31. maist 1978. — 1. detsembril 1981. a. anti E. Hargile Ungari Evangeelse Luterliku Teoloogia Akadeemia dr. theol. honoris causa kraad.

FAKTE KODUMAA USUELUST

Nõukogude Eesti entsüklopeediline teatmeteos (teine täiendatud trükk 1978) käsitleb kodumaist kirikuelu peatükis „religioon ja kirik". Sellest loeme ms.: „Eesti NSV-s on kirik riigist lahutatud, religioon on südametunnistuse asi. Palvehooned ja neis asuv kultusevara kuuluvad riigile ning on usuühinguil tasuta kasutada. Usuühingud saavad sissetulekut usklike vabatahtlikest annetustest. Neist maksavad kogudused kultuseteenreile palka ja katavad palvehoonete haldamiskulud. Usuühingute sissetulekuilt ei võeta tulumaksu, nende majandus- ja organisatsioonilisi asju lahendavad usklike vaimulikud organid — koguduse juhatus ja revisjonikomisjon.

Kodanikele südametunnistuse vabadust tagava usukultusalase seaduse järgimist kontrollib NSVL Ministrite Nõukogu juures asuva Usuasjade Nõukogu volinik Eesti NSV-s. Tema pädevusse kuulub ka usuorganisatsioonide ja riigiorganite vaheliste asjade lahendamine."

ARTO

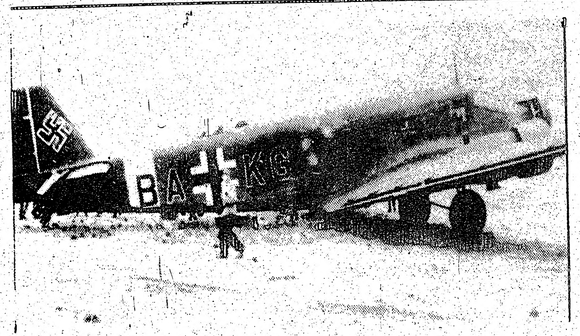

Saksa Junkers Ju-52 transportlennuk, millega eestlastest langevarjurid saadeti 31. 8. ja 1. 9. 1942 Nurmoila lennuväljalt nõukogude tagalasse. Foto pärineb neist aktsioonidest ja see kuulub Kesk-Soome Õhusõidumuuseumi kogudele.

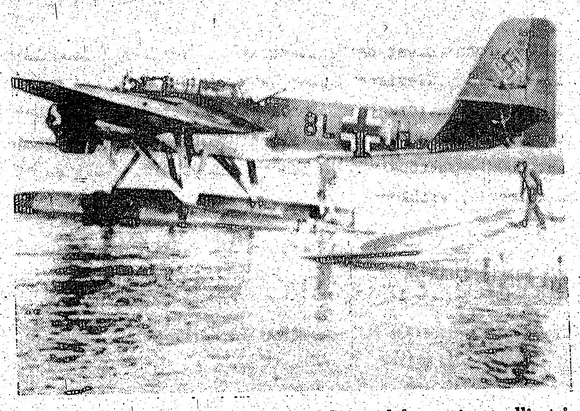

Heinkel He-115 tüüpi saksa vesilennuk, mis läks eesti patrulli otsima 22. 10. 42 ja jäi kadunuks. Foto on tehtud kaks päeva enne väljasõitu Santahaminas.

EESTI LANGEVARJURID SOOMEST JÄID KADUNUKS VENE TAGALAS

Soomes on praegu koostamisel langevarjurite ajalugu, mille algus ulatub tagasi 1940-le aastatele sõjaaegseis oludes, mil luuretegevuses kogenuid sisse koolitati langevarjureiks Luonetjärve, Naarasjärve, Onttola ja Uti langevarjuhüppekursustel.

Selgub, et esimesed langevarjurid-võitlushüppajad Soomes, kes sõjategevuses lahingülesandeid täitma asusid, olid eesti vabatahtlikud Soome armeest.

Eestlastest moodustati 13 liikmeline patrullmeeskond 25. aug. 1942. Piilkonna esimene osa, mis koosnes seitsmest mehest ning mille grupijuhiks oli veltveebel Artur Rägastik, kes kaasa võtsid 6 langevarjudega allaheidetavat varustuskasti, transporteeriti Nurmoila lennuväljale.

Saksa transportlennuk Junkers Ju-52 (tunnustega BA/KG) viis grupi sealt ettenähtud tegutsemisalale Arhangelski—Vologda raudtee piirkonnas Konoskas (nüüd Konosha). Langetamine toimus 31. aug. 1942. Järgmisel päeval viidi veel lisaks 6 ülejäänud meeskonnaliiget ja 8 varustuspakki, millised langetati ööl vastu 1. septembrit samas piirkonnas.

Traagilisel kombel ebaõnnestusid mõlemad hüpped: esimene langetamine toimus vale kohta ja teine otse venelaste laagri lõkketulede peale. Patrull avastati sellega kohe ja muutus tagaaetavaks. Ometi suutis see end varjata enam kui 4 nädalat.

29. 9. teatas patrull raadioteel, et neil oli olnud vaenlasega kokkupõrge, mille tulemuseks oli 2 langenut ja 2 haavatut. Nii oli järel vaid 9 võitluskõlbulikku meest.

22. 10. saadeti patrull otsima ja koju tooma saksa Heinkel He-115 tüüpi vesilennuk. See jäi aga oma ülesande täitmisel kadunuks ega pöördunud enam tagasi.

Patrullilt nõukogude rinde taga tuli viimne raadioteade 23. 10., kus teatati, et oli toimunud uus kokkupõrge tagaajava vaenlasega, milles 5 meest langes või võeti vangi ning kus teine kaasas olnud kahest raadiosaatjast hävines. See oli viimne teade. Patrulli edasine saatus on siiani selgumatu. Igal juhul olid need kaks allahüpet Soome armee esimesteks.

Otse sõja lõpufaasis võttis üks eesti vabatahtlikest veel osa võitlushüppest Karjala Kannasel 31. 8. 1944, kus hüppasid kaks soome seersanti ja eestlasest reamees Roman Kuik. Ka sel juhul oli hüppega ebaõnne. Roman Kuiki püstolkuulipilduja takerdus Heinkel He-115 hüppeluuki ning Kuik ja teine soomlastest jäid langenuina Kannasele ...

Kokku hüppasid soome mundrit kandvad langevarjurid viimase sõja ajal viiel korral, kusjuures kolmel juhtumil oli tegemist eestlastega. Kirjanik Esa Anttala on oma romaanis „Viimeinen partio" (Viimne patrull) kujutanud Konosha hüpet a. 1942. Kuid siin on tegemist ilukirjandusliku teosega, mille üksikasjad ei lange kokku tõsioludega.

EPL/VU

IVAR IVASK

„Verandaraamat"

Poeemid

Hind $8.00. Posti teel tellides pluss saatekulu $1.05

müügil „Meie Elu" talituses

958 Broadview Ave. Toronto, Ont.

Austati praost em. Uno Plank'i

20. juunil austas Baltimore/Washingtoni EELK Markuse kogudus oma endist hingekarjast, pastor em. Uno Plank'i, kes pühitses oma 80. sünnipäeva. Peale eestlastest sõprade oli ka arvukas kogu St. Markuse kiriku ameerika koguduse liikmeid.

Tänu-jumalateenistusest võttis osa Marylandi Sinodi piiskop Orso, kes pidas jutluse, Markuse ameerika koguduse õpetaja B. Shoemaker, praegune Markuse eesti koguduse õpetaja pastor Rudolf Troost ja juubilar ise. „Baltimore Laulumehed" laulsid kaks laulu „Püha, püha..." ja „Kõik taevad laulvad" Mati Tammaru juhatamisel.

Siis siirdus rahvas rikkalikult kaetud kohvilauda kirikusaali, kus meeskoor laulis õnnesoovi juubilarile, kui oma kauaaegsele liikmele. Küünalde ja kodunurme lilledega kaunistatud sünnipäevakringel toodi sisse juubilari tütre Reet Kaseoru poolt ja õnnesoovilaul kõlas kõigilt. Teadustajana toimis Ado Valge, kes lühikokkuvõttes andis ka ülevaate pastor Plank'u elukäigust. Suusõnaliselt tervitajate seas olid Washingtoni abikoguduse esimees Felix Tamm, Baltimore Markuse koguduse esimees Evart Sarapik, kes andis üle ka koguduse ja sõprade poolt kingiümbriku. Tervitussõnu ütlesid veel Fred Ise Baltimore Eesti Seltsi nimel, Ants Põldmäe Eesti Kooli poolt, Karl Laantee „Ameerika Häälest", Evald Tammaru meeskoori nimel luges ette enda tehtud luuletuse, Jaan Sulg tervitas EÜS-i nimel ja dr. Väino Riismandel jagas isiklikke mälestusi pastori perekonnast. Helja Sarapik soovis Baltimore Naiskoori nimel juubelipäevaks õnne sooviga, et lugupeetud pastor kauaks veel oma nõu ja abiga meie keskele jääks. Kirjalikke tervitusi oli samuti saabunud terve rida, eeotsas president Ronald Reagani ja ta abikaasaga.

Õpetaja emeritus Uno Plank tänas siigutatult kõiki temale osaks saanud tähelepanu ja austuse eest.

M.L.

UNUSTAMATA ARMAST ISA, VANAISA JA ÄIA

ALFRED EDUARD TINT'I

sündinud 10. augustil 1907 Kehras

surnud 3. juulil 1982 Torontos

mälestavad sügavas leinas

poeg ANTS
lapselapsed SYLVIA ja ERIK
minia BENITA

ARMAST HEAD SÕPRA

ENDEL PALMISAAR'T

mälestavad leinas

ELISE AKKER
BERNICE ALTBERG

KIRIKLIKKE TEATEID

EELK PEETRI KOGUDUS
817 M. Pleasant Rd.,
Toronto, Ont. M4P 2L1
Praost Andres Taul
94 Dinnick Cres., Toronto, Ont. M4N 1L8
Tel. 483-4103, kirikus 483-5847

Pühapäeval, 11. juulil JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.
Pühapäeval, 11. juulil Jõekääru Laste Suvekodu AVAPALVUS kell 2 päeval. Teenib õp. A. Taul.
Pühapäeval, 18. juulil JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.
Pühapäeval, 25. juulil JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kolmapäeval 9.30—2 kirikus, neljapäeval 6—8 kirikus ja igal pühapäeval pärast jumalateenistust.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St. Toronto, Ont. M5B 2C7
Õp. Udo Petersoo
3714 Beechollow Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128, kirikus 923-5172

Pühapäeval, 11. juulil JUMALATEENISTUS kell 6 õhtul. Teenib õp. U. Petersoo.
Pühapäeval, 18. juulil koguduse JUMALATEENISTUS Jõekäärul kell 11 hommikul. Teenib õp. U. Petersoo.
Pühapäeval, 25. juulil JUMALATEENISTUS kell 6 õhtul. Teenib õp. U. Petersoo.

ÕPETAJA KÕNETUNNID igal nelipäeval 6—8 õhtul ja tund aega pärast jumalateenistust.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid
36 Bards Walkway, Willowdale, Ontario M2J 4T9
499-6488

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL

Pühapäeval, 11. juulil kell 11 hommikul vabakoguduste ühine SURNUAIAPUHA York kalmistul. Kell 6 õhtul KUULUTUSKOOSOLEK. Kõneleb K. Raid: „Püha Vaim juhib".

Kolmapäeval, 14. juulil kell 7.30 õhtul kõneleb külalisena dr. Roger Fredrixson.

ARMAST

ALFRED TINT'I

mälestavad

ELLEN, JOE ja MATTI KRUUSEMENT
MARTA, OLEV ja SULEV KAUNISMAA perekondadega

ARMAST

ARVO PÄRLI'T

mälestavad kurbuses

ILMAR MÖLLER abikaasaga
EVALD ODER perekonnaga

ARMAST

ARVO PÄRLI'T

mälestab leinas

perekond E. KOPLIMÄGI

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Immanuell Kirik
21 Swanwick Ave.
Pastor Allan Laur
72 Appleby Cres., Markham, Ontario L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühapäeval, 11. juulil kell 11 e.l. ühine JUMALATEENISTUS York kalmistul. Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS Immanueli kirikus. Kõneleb G. Pitka. (Buss Eesti Kodust kell 2.30 p.l.).

Kesknädalal, 14. juulil kell 7 õhtul PALVEÕHTU.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077

Pühapäeval, 11. juulil kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS York kalmistul Torontos. Kõnelevad vabakoguduste jutlustajad. Laulab segakoor.

Sel pühapäeval jumalateenistust kirikus ei ole.

KUULUTUSED

palume tellitusele anda KUNI KL. 8 ESMASPÄEVA ÕHTUL, et kindlustada nende ilmumine järgmisès lehes.

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto
Tel. 698-7977 või 766-7853
Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.
Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough

Järgmine JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 18. juulil kell 5 p.l.

Augustikuul on esimene JUMALATEENISTUS pühapäeval, 8. augustil kell 5 p.l.

Juulis ja augustis õpetaja viibib aegajalt suvekodus, kus ta on vajaduse korral kättesaadav telefoniga 1-519-371-0068.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kell 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

OOTAMATULT LAHKUNUD A

Ärasaatmine 3. juulil 1982 Pee
kell 10 hommikul.

MÄLESTAME

KALLIST ÕDE, MEHEÕDE

ENDIST ETK PEASEKRETA

VIDRIK S

surnud S

mälesta

ARMAST SUGULAST

ANU

surnud 12. juuni

mälestavad s

VOLD

VARALAHKUNUD SELTSI

JÜRI

mälestab

PÄRNU

Lahkus kaasvilistlane, juris

INGOMA

sündinud 24. ap
surnud 12. juunil 198

Mä

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST ELUKAASLAST

ARVO PÄRLI'T

sündinud 30. novembril 1912 Tartus
surnud 29. juunil 1982 Barrie's

mälestab sügavas leinas

VILMA

Ärasaatmine 3. juulil 1982 Peetri kirikust
kell 10 hommikul.

MÄLESTAME HEAD SÕPRA JA NAABRIT

ARVO PÄRLI'T

JOONAS ja HELLA SIMKUS
TEODOR ja LEONIDA ADAMTAU

KALLIST ÕDE, MEHEÕDE JA TÄDI

ALIDE EVER'IT

surnud juunis 1982 Stokholmis

mälestavad kurbuses

VEND
VENNANAINE
ühes LASTE ja LASTELASTEGA

ENDIST ETK PEASEKRETÄRI

VIDRIK SALUSTE'T

surnud Stokholmis

mälestavad kaasametnikud

H. ja H. EHASALU
A. ja F. JAAGUMÄGI
M. LIIDEMAN
V. LINKVIST
B. ja I. LUIK
J. OHSOLIN
L. OJA
L. OOLU
O. ROOS
E. TIMUSK
E. V. VELLESO
L. WAHTRAS

ARMAST SÕPRA

ALFRED TINT'I

mälestavad sügavas kurbuses

JOH. PEETS perekonnaga
A. RAMMUL abikaasaga
E. VAREP abikaasaga
JOH. ZOOBEL abikaasaga

ARMAST SÕPRA

MAMMI ROOSE'T

mälestavad kurbuses

HELLA LEIVAT
ELLEN ja LAAS LEIVAT lastega
ARVO MATSOO
MAAJA ja MATI MATSOO lastega
BELIEDA TOOSE
KOSTJA ja AMANDA KÜNG

ARMAST SUGULAST

ANU MARK'A

surnud 12. juunil 1982. a. Uppsalas

mälestavad sügavas leinas

VOLDEMAR ja KOIDULA KANGRO

VARALAHKUNUD SELTSI LIIGET

JÜRI KASE'T

mälestab

PÄRNUMAALASTE SELTSI JUHATUS

ARMAST

ERNA ROOSE'T

mälestavad kurbuses

TOOMAS, SELMA, JUTA ja PIA METSALA

Lahkus kaasvilistlane, jurist ja majandusteadlane

INGOMAR NETLIV

sündinud 24. aprillil 1915 Tallinnas
surnud 12. juunil 1982 Canberras, Austraalias

Mälestab

ÜLIÕPILASSELTS LIIVIKA

KODUMAAL HILJUTI SURNUD ARMAST VENDA JA ONU

KAPTEN **OTTO KOMMUSSAR'T**

surnud Tartus 23. mail 1982 — 78 a. vanuses

leinavad kurbuses

õde ALMA KIKAS
õelapsed EVI Montrealis
UNO U.S.A.s

Eestis suri reetur kindral Tomberg

Vene propaganda teatas okup. Eestist, et seal on 25. mail 85 eluaastaa surnud erukindral Richard Tomberg, pärit Virumaalt, Salla v. Kadunu oli ainus kindral Eestis, kes Vene okupatsiooni saabudes vaenlaste poole üle läks.

R. Tomberg õppis Rakvere õpetajate Seminaris, kust ta seda lõpetamata mobiliseeriti Vene sõjaväkke I maailmasõjas. Seal ta lõpetas Vilno sõjakooli. Ta saadeti Eesti vabaduse ajal õppima Prantsuse ja Inglise kõrgematesse sõjakoolidesse.

Eesti annekteerimise järele üle läinud kommunistide poolele, pandi ta 180. laskurdiviisi ülemaks, kust 1941 saadeti vene kõrgema juhtkonna täienduskursustele punaarmee akadeemia juures. Pärast seda määrati ta Frunze nimelise sõjaväeakadeemiasse õppejõuks.

Ta olevat teeninud punaväes 1956. a. Pärast seda pandud ta tööle kolhoosidevaheliste ehitusorg-ide nõukogu kaadrite-, töö- ja palgaosakonna juhatajaks. Ta oli Veksa asutaja ja juhatusliige ja sellega ka KGB kaastööline. Ta maeti 28. mail.

VES

LEINATEATEID

Bournemouthis, Inglismaal, suri 21. mail Emilie Behrsins, sünd. 1895. a.

Sydneys suri 22. mail Vende Linsi, sünd. 1922. a. Tartus.

Stokholmis suri 25. mail Endel Baugus,, sünd. 1909. a. Kaismal.

Melbournes suri 6. mail Denis Lehto, sünd. 1901. a.

Austraalias suri 25. mail Karl Young, 75 a. vana.

Münchenis suri 17. mail haiglaõde Emmeline Loog, sünd. 1899. a. Tartus.

Tartus suri 24. mail Nora Kaplinski (neiuna Raudsepp), sünd. 1906. a. Valgas.

Stokholmis suri 4. juunil Orest Lepik, sünd. 1907. a. Riias.

Tallinnas suri 24. mail Enn Parel, VR I/3, sünd. 1901. a. Koerus.

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1002
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

JAN PAUL WALDIN
BA, LL.B
ADVOKAAT — NOTAR
Waldin & de Kenedy
55 Queen St. E., Suite 1403
Tel. 364-6761, 364-6762

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepäärl
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-0251
PRILLID
parimas kvaliteedis
ja ka igas hinnaklassis
„CONTACT LENSES" soodsate hindadega
Käekellade müük ja parandused kohapeal

ELEKTRIK
Slaseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtteis.
HALLING
Tel. 762-9190 • Lic. E1044

ILMUNUD
VARRAKU JUTULEHT
SUVI 1982. a.
Hind $5.00. Postiga tellides saatekulu $1.00.
MÜÜGIL
„MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Eesti arst valvekorras
10. ja 11. juulil
dr. T. Sauko 461-0912
17. ja 18. juulil
dr. R. Vanaselja 921-7777
24. ja 25. juulil
dr. A. Mae 493-7231

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad:
M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Hellstada tel. 489-8811 • 489-8002

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid
938 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0931
(Eesti Majas, II korral)
EHTEASJU
SKANDINAAVIA
KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO
POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES: 376 College St., 767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris ..... 484 Queen St. W.
Ballnt Book Store ..... 246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talituses ..... 958 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen ..... 141 Danforth Ave.

THUNDER BAY
Finnish Book Store ..... 168 S. Algoma St.

SUDBURY
Wolfe's Bookstore ..... 133—135 Durham St. E.

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. —
„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $34.00, 6 k. $18.00, 3 k. $13.00; USA-sse — 1 a. $37.00, 6 k. $20.00, 3 k. $14.00; Ülemeremaadesse — 1 a. $42.00, 6 k. $21.00, 3 k. $14.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $23.40, 6 k. $11.70. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $26.00, 6 k. $13.00. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $48.30, 6 k. $24.15.

958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada
„MEIE ELU" TALITUS

Tellimiskupong:
Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.
Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga„ panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).
Nimi: .....
Postiaadress: .....
Kuupäev .....
.....
(Allkiri)

KUULUTUSED

palume talitusele anda KUNI KL. 8 ESMASPÄEVA ÕHTUL, et kindlustada nende ilmumine järgmises lehes.

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto
Tel. 698-7977 või 766-7853
Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.
Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough

Järgmine JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 18. juulil kell 5 p.l.

Augustikuul on esimene JUMALATEENISTUS pühapäeval, 8. augustil kell 5 p.l.

Juulis ja augustis õpetaja viibib aegajalt suvekodus, kus ta on vajaduse korral kättesaadav telefoniga 1-519-371-0068.

ÕPETAJA KONETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kell 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

Heinrich Pullerits 80 a.

Üks väheseid küüditamisest pääsenud ja veel ellujäänud E. Vabariigi välisministeeriumi diplomaate, Heinrich Pullerits tähistas 5. juulil Münchenis oma 80 a. sünnipäeva.

Sündinud Pärnus ärimehe-väiketöösturi pojana, õppis Pärnu ja sõjaolude tõttu Narva gümnaasiumis. Astus 1919. a. Tartu ülikooli. Juba kuus aastat hiljem oli tal kaks teaduskonda cum laude ja diplomiga lõpetatud — majandus- ja õigusteaduskond. Vastavalt Saksa seadustele õigustab see temal kahekordse doktoritiitli kandmise.

Pärast ülikooli lõpetamist astus välisministeeriumi teenistusse. Välisministeeriumi ülesandel õppis ja lõpetas Pariisis poliitiliste teaduste kooli diplomaatia sektsiooni.

Välisministeeriumis tegutses väliskaubanduse büroo juhatajana kuni enamlaste tulekuni. Sõja-aastad tegutses Tallinna linnavaltsuses.

Põgenenud 1944. a. sügisel Saksamaale, kutsuti pärast sõja lõppu kolme võõrkeele valdajana UNRRA teenistusse Geislingenis. Alates 1948 kuni 1952 a. oli Luterliku Maailmaliidu teenistuses Münchenis emigratsiooni alal. Pärast seda oli kuni 1958. a. Ameerika Hääle eestikeelsete saadete toimetusliige Münchenis. Viimati tegutses kuni pensioniseerimiseni Tolstoi Foundation Inc. Münchenis.

Heinrich Pullerits on tuntud äärmiselt tagasihoidliku, tööka, kohusetruu ja vastutuleliku mehena, kellele absoluutseks võõrsõnaks iseenda isiku esiletõstmine. Ta pääses välisministeeriumi teenistusse tänu oma andekusele ja võimetele ilma kõikvõimsate korporatsioonide kaasabita. Püüdliku õppijana ei kuulunud ta korporatsiooni. Kodumaal ei võtnud tagasihoidliku iseloomu ja töökoormatuse tõttu osa seltskondlikust tegevusest. Ta huvialaks oli matkamine. Noore mehena kõndis ta jalgsi, risti ja põiki oma kodumaa, saared kaasa arvatud. Paguluses on sooritanud pikki jalaränn akuid Alpides.

Kuulub Münchenis E. Rahvuskoondisse selle asutamisest peale ega pole puudunud ühelgi üritusel või koosviibimisel. Hoolimata kõrgest vanadusest on ta enamasti kohal esimesena. H. Pullerits omab suure lugupidamise Münchenis eestlaste peres kui Old Grand Man.

-kk

Ronald Reagan nii nagu oleme teda harjunud nägema.

PRESIDENDI „MAKE-UP"

Riigijuhtidest on igapäevases elus alati juttu. Ameeriklane ütleb muigega, et Reagan'i „show" jätkub ja ta naudib oma positsiooni. Ta on ainuke presidentide seas, keda jumestatakse ja kes juuste ning kulmude värvimiseks tarvitab „Grecian formula rinse".

Reagan'i kuulmine on pärast mõrvakatset drastiliselt kahanema hakanud. Pressikonverentsid kannatavad selle all ja ametnikud peavad presidendiga kõvendatud häälel kõnelema. Reagan aga lükkab kõik kuuldeaparaadi pakkumised tagasi ja ütleb et siis peab ta rahvas teda vanaks.

Steve Martini, kes oli 20 aastat presidentide juuksur, on nüüd pensionär, 70 aastane ja tegutseb veel Floridas, Boca Raton Hotelli Country klubis, kirjutab oma tööst tähtsate meestega. Ta on praegusest presidendist aasta noorem, aga jagab seda sama noorendamise saladust. Ega sellega pole midagi pahasti, sest hallid juuksed ju kriipsutavad alla aastate ridu. Ta liigitab Reagan'i uuemat soengut (lokiga pealael) 1940 aastate pompadour-soenguks, mida president kandis siis kui romantilise armastaja filmis.

Juuksur Martin on lõiganud H. Kissingeri lokke, korraldanud Winston Churchilli juukseriba kuklal. Eisenhower, kes kandis sõjaväelikult lühikesi juukseid, on ükskõikselt ütelnud „Hea. Tuleval nädalal näeme." Nixon ja Kennedy olnud sõbralikud mehed jne. Viimati lõikas ta Kennedy tihedaid, suure lokiga juukseid enne Dallase sõitu, kus president mõrvati.

E.T.T.

... ja president kunstniku kujutuses kui ta pole jumestatud ega juukseid värvinud.

UUSI AABS'I VÄLJAANDEID

Viimase poole aasta jooksul on Balti teaduslik ühing AABS üles näidanud vilgast kirjastustegevust. Ajakirjanduses varem mainitud mikroväljaannete nimekirjale „Baltica in Microform" ning õppivale noorsoole määratud broshüürile „Baltic Studies Facts for Students" lisaks on välja antud ühingu ajakirja „Journal of Baltic Studies" kaks numbrit (nr. 3, Fall 1981 ja nr. 4, Winter 1981) ning „AABS Newsletter" aprill 1982). Trükitehnilistest põhjustest tingituna on Journal of Baltic Studies" (JBS) ilmumine ajaliselt veidi taha jäänud.

„Journal of Baltic Studies" nr. 3 on Baltikumi tänapäeva probleemide erinumbriks üldpealkirja all „Maailmaprobleemid Balti reflektsioonis". Nagu kirjutab prof. Rein Taagepera väljaande sissejuhatuses, esineb ülemaailmseid probleeme milliste halvenemine ei sääsfa Baltikumi, olgu see nukleaarne sõda, ülemaailmne elanikkonna katastroof, ülemaailmne energia kriis või keskkonna saastamine. Kuigi katastroofe loodetavasti ei juhtu, eksisteerivad need ülemaailmsed probleemid ometi ja tõenäoliselt leiavad reflekteerumist Baltikumis.

Seda silmas pidades on JBS 1981 aasta sügisnumbris neid probleeme põhjalikumalt käsitletud. Prof. Toivo Miljan kirjutab teemal „Ida ja Lääs: poliitiline ja sõjaline strateegia ning Balti rannik". Prof. Rein Taagepera kirjutab elanikkonna kriisist seoses Baltikumiga kuna prof. Mare Taagepera kirjutab keskkonna saastamisest. Prof. Henry Ratnieks on vaatluse alla võtnud energia kriisi seoses Baltikumiga ja prof. V. Stanley Vardys käsitleb inimõiguste küsimusi Eestis, Lätis ja Leedus.

JBS 1981 aasta talvenumbris pöördub ajaloo, kunsti ja keeleteaduslike küsimuste juurde. Prof. Edward C. Thaden vaatleb Eesti, Läti ja Leedu positsioone piirkondliku autonoomia osas 18-dal sajandil võrreldes Ukraina seisukorraga, 18-nda sajandi probleeme käsitleb ka prof. Hubertus Neuschäffer oma saksakeelses artiklis agraarreformide uurimise kohta seoses Carl Friedrich Frhr. von Schoultz-Ascheradeniga.

Teatrikunstist kirjutab prof. Mardi Valgemäe artiklis „Draama kunstivormina" vaadeldes Hugo Raudseppa „Vedelvorsti", Hello Wuolijoki näidendit „Koidula", Väino Vahingu näidendit „Suvekool" ja Rein Saluri näidendit „Kes ma olen".

Eesti lugejale pakub erilist huvi mag. Hilja Kukke poolt avaldatud tõlge ühest Hoover Instituudis leiduvast venekeelsest kirjast, mille kirjutas 4. detsembril 1919 kolonel Boris B. Poliakov, Vene valgete vägede varustusohvitser Eestis. Pikk kiri annab ülimalt huvitava ülevaate kindral Judenitshi vägede ja Eesti võimude vahekordade kohta, tuues ära ka mitmete tookordsete tegelaste iseloomustusi nagu seda nägi Poliakov.

Lisaks ülal mainitud pikematele eesti lugejat huvitavaile kirjutistele leidub mõlemis vihus arvustusi, ülevaateid ja informatsiooni.

„AABS Newsletter'i" aprillikuu numbri olulisema osa moodustab intervjuu Nobeli laureaadi prof. Czeslav Milosz'iga, kes on valitud AABS'i esimeseks auliikmeks ja kes osales ka AABS'i kaheksandal konverentsi St. Paul, Minnesotas 17.—19. juunil, ette kandes oma luuletusi.

Ameerika seaduste kohaselt on Milosz sündinud Leedus, kuid ta ei pretenteeri olla leedulane. Küll aga leiab luuletaja, et tema leedu taga-põhi on selgesti märgatav tema töödes, eriti tema noorpõlve käsitlevas teoses „The Issa Valley".

Prof. Milosz kontateerib, et lääne eurooplasele ja ameeriklasele on Baltikum väga eksootiliseks paigaks, kuna nad ei mõista seal valitsevaid rahvuslikke, keelelisi, usulisi jne. komplikatsioone. Oma tähelepanekute põhjal aga leiab prof. Milosz, et ta näeb aeglast muudatust arusaamises Balti maade eksisteerimisest ja üldiselt maailma selle nurga iseärasustest.

Puudutades tema teose „The Captive Mind" esinevat peatükki „Baltikumi õppetund" rõhutab prof. Milosz, et Balti riigid illustreerivad kõige silmatorkavamalt Hitleri ja Stalini 1939. aasta augustikuu pakti tagajärgi, kui Balti riigid anti ära ja Euroopa jagati mõjupiirkondadesse. „Balti riigid eksisteerivad iseseisvate riikidena ja järsku nad kadusid maakaardilt kahe kurjategija vahelise pakti tagajärjel ja seda olukorda ei muudetud võiduga Hitleri üle. Just sellepärast on Balti riikide saatus ülimalt sümboolne meie sajandi sündmuste arengule", ütleb poola luuletaja Czeslaw Milosz.

On huvitav märkida, et Poolas levitatakse põranda all Miloszi luuletusi, mis ei ole tema kirjutatud. Tihti on need luuletused halvad aga nad on poliitiliselt tugevad ja Miloszi nime kasutades tahetakse neile anda suuremat kaalu.

Aja kaja

KUULSAIST TURISTIDEST...

Tänapäeva moodsa elustiili üheks iseärasuseks on meile pakutavate informatsioonide üliküllus, ka kui lõviosa neist koosneb vaid reklaamist. Igasugune reklaam on tegelikult ajudepesemine — brainwashing — ülesandega panna inimene uskuma, et see mida reklaamitakse on talle hea või kasulik, kuigi paljudel kordadel oleks palju ausam ja õiglasem välta just vastupidist. Ohtlikum kui kaubapakkumisega kaasuv avalik reklaam on siiski varjatud reklaam — teise nimetusega propaganda — nagu seda alatihti serveeritakse maailma uudiste hulgas; sest enamail juhtudel me ei tunne niiütelda hääletoru teises otsas seisjate motiive.

Tuntud usukuulutaja Billy Grahami kiidulaul Moskvale tema hiljutise külaskäigu puhul N. Liitu kostis kaugele ja kõikjale. Aga kui paljud on samuti teadlikud AP uudistebüroo 18. mai lühiteatest sellest, et ta kiidusõnad Moskvale on toonud Grahamile kõrgeima usulise auhinna nimetusega „For Progress in Religion", mille väärtus on 200 000 USA dollarit sularahas? (Kunagi ammu tagasi maksti samasuguse töö tegijale kõigest 30 hõbeseeklit!) — Kes aga pole teadlik motiivist, see võiks võttagi Billy lausumisi puhta tõena...

☆

Pakutavate informatsioonide ülirohkuses näib meil isegi puuduvat aeg nende välja sorteerimiseks, tõevarna paigutamiseks ja meeles pidamiseks või siis võltsiks tunnistatult hülgamiseks. Enne niikaugele jõudmist on meid juba üle kuhjatud millegi muuga. Niiviisi unustame ruttu sellegi, mis oleks küllalt oluline alal hoidmiseks. Ei tea, kas leidub ühtki lugejat, kes veel mäletaks David Rockefelleri külaskäiku Puna-Hiinasse, enne president Nixoni visiiti ja sõprusssidemete loomist sealse kommunistliku rezhiimiga. Tagasi tulnult, Rockefeller avaldas ülimalt kiitva kirjutise „New York Times'i" veergudel, nimetades Mao Zedongi punast diktatuuri „kõige edukamaks sotsiaalseks eksperimendiks kogu inimkonna kirjapandud ajaloo kestel..." Nii! Teisest küljest, me oleme kuulnud peaaegu päev-päevalt n.n. „kuue miljoni juudi mõrvamisest natside poolt", kui kõige kohutavamast roimast inimkonna ajaloos. Aga samal ajal näeme, et 62 miljoni hiinlase mõrvamine seal võimuletulnud kommunistide poolt on niivõrd tähtsusetu, et see ei väärigi enam isegi mainimist — sellest on hoopis saanud „kõige edukam sotsiaalne eksperiment inimkonna ajaloos", muud midagi! Säärase kummalise mõõdupuu vastu protesteerijad, kui neid kusagil oligi, jäid avalikkuse poolt märkamatuiks. Ka n.n. „vaikiv enamus" loomulikult pidas vaikust, nagu tavaliselt...

Selle „vaikiva enamusega" on üleüldse niiviisi, et mingite tulevikuloototuste asetamine sellele oleks küll kõigist kõige tühisem. Mida tegi too võimas vaikiv enamus jüba tollal, kui löödi risti Kristus? — Ta vaikis! — Mõnevõrra põhjalikuma ja ka palju hilisema ülevaate „vaikiva enamuse" hoiakust saame siiski Solzhenitsõni „Gulag Archipelago" esimest köidet lugema asudes. Näeme siis, et mida tigedamaks läks PGU=NKVD N. Liidus, seda enam vaikis too enamus...

☆

Varsti pärast Rockefelleri külaskäiku Puna-Hiinasse (ja sinna esimese läänemaise panga avamist) võttis samasuguse teekonna ette tolleaegne NDP-sotside juht ja meister-demagoog Tommy Douglas — kes vähe enne seda oli oma parteijuhi ameti loovutanud. Ullataval kombel, Puna-Hiinast tagasi jõudnult ei olnud temalgi Mao rezhiimi kohta ütelda muud, kui ainult kõige kiitvamat... Nii et USA suurkapitalist Rockefeller (kui „parempoolne") ja Kanada sots Douglas (kui „vasakpoolne") olid mõlemad oma näiliselt tohutusuurele positsioonilisele erinevusele vaatamata ikkagi ühel nõul, et Puna-Hiina kommunistlik diktaator Mao juhtimisel oli kujunenud selleks kõige ideaalsemaks inimkonna saavutuseks ja ühiskonnavormiks meie muidu nii näruses maailmas...

Aga kuidas jäi tolle vahepealse või keskmise parteiga, liberaalidega? Paljude arvates, just meie liberaalid on säärased keskmiseks parteiks ja esindavad niisiis kuldset keskteed... Partei juht ja ühtlasi meie peaminister on olnud alalisi Mao Zedongi imetlejaid ja on kirjutanud oma Puna-Hiinas veedetud rännakupäevilt väga kiitva raamatu. Viibides ühel oma Euroopa-reisidest paar aastat tagasi, Trudeau sai kuulsaks oma sealseile ajakirjanikele antud intervjuuga. Kui temalt küsiti, mis olid tema väljavaated Kanada televiku suhtes, siis Trudeau vastus oli, et Kanada tulevikuks on sotsialism! Aga mis laadi sotsialism? — Kas N. Liidu sotsialism, või Puna-Hiina sotsialism, või veelgi mõni muu sotsialism, temale ükspuha, vastas Trudeau...

Niisis nüüd juba kolm erinevat parteid oleksid käesolevas vaatluses esindatud, pealegi veel juhtivad jõud. Neil kõigil peaksid olema suured ideoloogilised erinevused seisukohtades. Aga — imelikul viisil! — nende kõigi kolme vaated selles ühes punktis siiski ühtuvad! Meie konservatiivid on jäänud senini mainimata, aga neid võiks pidada üldjoontes Rockefelleri-meelseiks. Siinkohal väärib märkimist, et nimelt just meie konservatiivide parteist pärineb „Parliamentarians for World Order" internatsionaalse organisatsiooni praegune esimees Douglas Roche (M.P. — Edmonton South), milline organisatsioon taotleb sotsialistlikku maailmavalitsust, kuna aga Roche ise propageerib Kanada suveräänsuse loovutamist säärasele loomisel olevale maailmavalitsusele...

Mida ütleb selle kohta siinne valijaskond? — Aga kes tuleb seda neilt üleüldse küsimagi? Otsused tehakse küll nende nimel, aga nendeta! Nagu surmanuhtluse taastamise küsimust korral, kus küll ca 80% valijaskonnast on nõudnud selle taastamist, aga nende poolt pukki pandud rahvaesindajad on enamikus otsustanud küsimuse eitavalt. Mida ju vist õigustatakse sellega, et nad — valijaskond — nagunii ei tea millestki... Päriselt vale säärane põhjendus ei oleks. Tuttava kadanalasega hiljuti räägkides, et „nad võivad sulle üles lugeda terve hulga hoki-skoorisid või pallimängu-tulemusi, aga neil pole mingit aimu oma valitsuse sammudest. Nad vannuvad tööpuudust, raskeid aegu, kõrgeid makse ja kinnisvara laenuprotsente, aga nad jäävad ammu'sui vahtima, kui ütled, et nende oma valitsus on laenanud Castro Kuubale miljoneid dollareid kahe-protsendilise intressiga. Et valitsus on lubanud küll kulutada säda miljonit tööpuuduse vähendamiseks omal maal, aga samal ajal tahab anda 600 miljonit krediiti N. Liidule, gaasitorustiku ehitamiseks. Raputavad pead — lihtsalt ei saa aru!"

☆

Sõjas Falklandi saarte pärast oli suureks kaotajaks jällegi USA!

Selle kunstlikult tekitatud relvastatud konflikti ettekäänded on liialt otsitud ja läbipaistvad, et veenda kedagi peale kergeusklike. President Reagan ja mõned ta lähemaist nõuandjaist on kõike muud, kui kergeusklikud... Aga neid asetati seeläbi sundolukorda, kus polnud jäetud valikut!

Esimeste sõjateadete lugemisel pidanuks igale otsekohe silma torkama selle aktsiooni isegi mitte järelemõtlemist vajav tulemus, olenematult sellest kumb pool võidab. Igatahes, USA on nüüd üheainsa hästisihitud madallöögi kaudu mitte ainult kaotanud ühe tugeva antikommunistliku liitlase Argentiina näol, vaid kogu L. Ameerika on seeläbi samahästi kui lükatud N. Liidu mõjusfääri.

Millal näitas Briti viimati küllaldast otsustusvõimet oma huvide kaitsmiseks relvajõu abil? — Kindlasti mitte marksistidele üle antud, loodusvaradest tulvil Rodeesias!

HK

Johannes Västrik 70

Saksamaa eestlaste keskkomitee kauaaegne esimees — auesimees, ajaleht „Eesti Rada" kauaaegne vastutav- ja peatoimetaja Johannes Västrik, selle lehe tegelik väljaandja, saab 13. juulil 70 aastat vanaks.

Johannes Västrik sündis 13. juulil 1912 Viljandimaal Vana-Võidu vallas talupidaja pojana. Õppis Viljandi Linna Ühisgümnaasiumis ja Tallinna Kolledzhis. Töötas 1933—1939 kutselise ajakirjanikuna Viljandis põllumeeste häälekandja „Oma Maa" juures. Oli tegev Viljandi spordiseltsides — „Sakala" ja „Tulevik", Noorseppade Malevas, Noorkotkaste Sakalamaa malevas, spordipealiku abina Kaitseliidu Sakalamaa Malevas.

Juubilar kuulus Viljandimaa esindajana Eesti Spordi Keskliidu ja Kergejõustiku Liidu juhatusse. Temale annetati „Sakala" ja „Tuleviku" teenetemärgid. Tunneme juubilari ka kui aktiivsportlast, kes juba 17-aastase koolipoisina jooksis 100 m ajaga 11,4, sellega oli ta üheks kiirejalgsemaks koolipoisiks Eestis.

Ka vaimsed alad võlusid juubilari — eriti teater ja näitekunst. Selles sektoris saavutas ta hinnatavaid tulemusi mitte ainult näitlejana ja deklamaatorina, vaid ka lavastajana, kõnemehena, seda eriti paguluses.

Sõja-aastail töötas juubilar Viljandi Linnavalitsuses varustusinspektorina ja Ostulubade Büroo juhatajana.

Sügisel 1944 põgenes Västrik Saksamaale, jätkates ajakirjanduslikku tegevust. Alates 1945 a. oli ta „Eesti Raja" ja 1948. a. ka „Eesti Posti" toimetusiige. Pärast eestlaste ja toimetusliikmete lahkumist Saksamaalt, jatkas Johannes Västrik üksinda lehe väljaandmist ja tegi seda ligemale 25 aastat, sageli ohverdades ka isiklikke sissetulekuid. Alles hiljem leidis ta toimetusliikmeid ja ka veidi majanduslikku abi.

„Eesti Rada" on ilmunud 37 aastat.

Kui loodi 1952 keskorganisatsioon — Eesti Ühiskond Saksa Liiduvabariigis — siis juubilar on ainuke, kes on valitud sellest ajast peale, s.o. 30 aastat Esinduskogusse ja Keskkomiteesse, olles viimased 20 aastat Keskkomitee esimeheks ja Esinduskogu poolt valitud auesimeheks ning kuldteenetemärgi omajaks.

Rahvusliku tegevuse omaette peatüki moodustab Geislingeni Eesti Rahvuskomitee, kus juubilar oli 30 aastat selle esimeheks ja möödunud jõuludel ta ei kandideerinud enam sellele kohale.

Geislingeni Rahvuskoondis hindas oma endise esimehe tööd ja tegevust 30 a. jooksul tema auesimeheks nimetamisega.

HERBERT MICHELSON

Eestlane valmistas uudse masina

STOKHOLM (EPL) — Norrköpingi äärelinnas Åbys on eestlane Hans Tennisberg arendanud välja tööstusettevõtte, mille saadused lühikese ajaga on võitnud rahvusvahelise kaubaturu.

Hans Tennisberg, kutselt masinainsener, kes omab Åbys galvaniseerimisettevõte „Galvour" on konstrueerinud juhtmeplaatide (printed circuit boards) töötlemise masina ja asunud selle valmistamisele ja monteerimisele suures skaalas.

Masinad on täisautomaatsed ja raali juhitavad. Ettevõte on Rootsis uudne ja turustamisvõimalused avarad.

Äsja sai firma suurtellimuse multifirmalt LM Ericson kolme miljoni krooni suuruses. Varem on saadud tellimusi Norra suurettevõttelt Norsk Hydro, samuti on teoksil orderid Taani ja Soomega.

Läbirääkimised on käigus ka Hongkongiga, kusjuures see tellimus oleks kaheksa miljoni krooni väärtusega.

„MEIE ELU" asutas Eesti ühiskond ja seisab eesti ühiskonna teenistuses.

KUHU MINNA?

☆ Laup., 31. juulist 2. augustini ETSPO '82 eestlaste telklaager suvepäevad Põhja-Ontarios Sault Ste. Marie Eesti Seltsi korraldusel.

☆ Pühap., 15.—22. augustil „Seltse Kunsti" Seedriorul.

Eestis valmis kontsertorel

H. Elleri nimelises Tartu Muusikakoolis toimunud kontserdil mängiti esimesel okup. Eestis valmistatud kontsertorelil. Selle valmistas restaureerimisvalitsuse Rakvere osakonna meister H. Kriisa.

Orelil on 18 registrit, 1200 vilet ja elektrimehhanism. Põhitöö tegi ära brigaad orelimeistrite Kriisade perekonnast. H. Kriisa on lapsepõlvest peale tundnud huvi oreli vastu. Ta on täiendanud oma teadmisi Tallinna Riiklikus Konservatooriumis ja seejärel Tshehhoslovakkias. — „Ainuüksi tina tuli sulatada 200 kilogrammi", ütles meister. „Ise keerasime 1200 vilet, igaüks erineva läbimõõduga. Kõik puitdetailid on samuti meie kätetöö. Seejuures alustasime metsalangetamisest — puit peab olema õigesti valitud."

Esimesel kontserdil esinesid organistid U. Taniloo ja P. Lokk, muusikakooli õpetajad K. Loogna, A. Sillaste, L. Jürgens ja õpilased.

LÄTI POEET VANGILAAGRIS

Londoni „The Times" teatel on Lätis Aluksnes elav 58-aastane luuletaja Alfred Zarins mõistetud kolmeks aastaks sunnitööle pärast seda kui rootsi raadios ette kanti tema luuletus „On see lubatud?". Luuletus oli nimelt salaja välja smuggeldatud.

Zarinsit süüdistatud „keelatud kirjanduse" omamises ja läbikäimises välislätlastega. Luuletaja perekonnale ei ole teada antud sunnitöölaagri asukohta, kus ta praegu viibib. Nad on mures tema tervise pärast, kuna Zarinsil oli möödunud aasta jooksul kahel korral infarkt.

EPL

NALJAD

Vestlevad kaks muusikaarvustajat. Üks ütleb:

„Lauljanna, kes publiku poolt välja vilistati, sai lava taga karjumiskrambi."

„Mis?" imestab teine. „Kas lava taga ka?"

☆

„Ma pole oma naisega veel kunagi tülitsenud", jutustab Juhan sõpradele. „Loodetavasti kulgeb ka teine nädal samasuguses harmoonias."